



**RAPORT O STANIE SEKTORA UBEZPIECZEŃ
PO III KWARTAŁACH 2012 ROKU**

URZĄD KOMISJI NADZORU FINANSOWEGO

Warszawa, 29 stycznia 2013 r.

Autorzy:

Edwina Urbańska (Departament Nadzoru Ubezpieczeniowego)
Tomasz Filak (Departament Nadzoru Ubezpieczeniowego)
Monika Dąbrowska (Departament Nadzoru Ubezpieczeniowego)
Piotr Szewczyk (Departament Nadzoru Ubezpieczeniowego)
Piotr Chilmanowicz (Departament Monitorowania Ryzyk)
Małgorzata Chrzanowska (Departament Monitorowania Ryzyk)
Grzegorz Szymański (Departament Monitorowania Ryzyk)
Jolanta Zwierzchowska (Departament Inspekcji Ubezpieczeniowych i Emerytalnych)
Marcin Majerowski (Departament Inspekcji Ubezpieczeniowych i Emerytalnych)
Natalia Bednarczyk (Departament Licencji Ubezpieczeniowych i Emerytalnych)
Ewa Król (Departament Licencji Ubezpieczeniowych i Emerytalnych)
Jadwiga Rajwer (Departament Licencji Ubezpieczeniowych i Emerytalnych)
Ewa Szalkowska (Departament Licencji Ubezpieczeniowych i Emerytalnych)
Edyta Zabielska (Departament Licencji Ubezpieczeniowych i Emerytalnych)
Tomasz Zagórski (Departament Licencji Ubezpieczeniowych i Emerytalnych)

SŁOWA KLUCZOWE: ZAKŁADY UBEZPIECZEŃ, ZAKŁADY REASEKURACJI, WYPŁACALNOŚĆ

SYNTEZA

W raporcie zostały zaprezentowane podstawowe informacje dotyczące wyników finansowych podmiotów rynku ubezpieczeń i reasekuracji według stanu na koniec III kwartału 2012 r. zagregowane na podstawie kwartalnych sprawozdań finansowych i statystycznych przekazanych do organu nadzoru przez krajowe zakłady ubezpieczeń, obejmujące m.in. przychody i koszty działalności, strukturę aktywów i pasywów, wyniki finansowe oraz wskaźniki wypłacalności zakładów ubezpieczeń. Przedstawiono także podstawowe tendencje zaobserwowane w sektorze ubezpieczeń w ciągu III kwartałów 2012 r. i podjęto próbę wyjaśnienia i uzasadnienia zmian.

Sektor ubezpieczeń ogółem odnotował zysk techniczny równy 3,44 mld zł (na poziomie wyższym o 19,79% niż w analogicznym okresie roku ubiegłego) i zysk finansowy w wysokości 5,53 mld zł (na poziomie wyższym o 5,98% niż w analogicznym okresie roku ubiegłego).

W dziale ubezpieczeń na życie odnotowano wzrost zysku technicznego (o 4,96% w porównaniu z analogicznym okresem roku ubiegłego) do poziomu 2,72 mld zł. Z punktu widzenia wyników w poszczególnych grupach ubezpieczeń o poprawie wyniku technicznego w dziale I zdecydował przede wszystkim wzrost z 1,07 mld zł do 1,21 mld zł zysku w ubezpieczeniach grupy 5. Należy wskazać, że wzrost rentowności wykazały także ubezpieczenia grup 2, 3 i 4.

W ubezpieczeniach pozostałych osobowych i majątkowych wypracowany został zysk techniczny w wysokości 0,72 mld zł (wyższy o blisko 156,00% w porównaniu z analogicznym okresem ubiegłego roku) oraz zysk finansowy netto równy 2,92 mld zł (niższy o 0,62% w stosunku rocznym). Z punktu widzenia wyników w poszczególnych grupach ubezpieczeń o poprawie wyniku technicznego w dziale II zdecydowała głównie poprawa wyniku technicznego w grupach 3 (auto-casco) oraz 10 (OC komunikacyjne), przy czym w grupie 10 zakłady ubezpieczeń ponownie zanotowały stratę techniczną (na poziomie 0,07 mld zł, niższą o 0,33 mld zł w porównaniu z analogicznym okresem sprawozdawczym roku 2011).

W portfelu ubezpieczeń bezpośrednich działu I dominują ubezpieczenia grupy 1, które ze składką równą 14,63 mld zł stanowią 53,86% portfela. Istotną część tych ubezpieczeń stanowią ubezpieczenia o charakterze inwestycyjnym. Ubezpieczenia grupy 3, ze składką równą 8,89 mld zł, stanowią 32,72% łącznej składki przypisanej brutto z ubezpieczeń bezpośrednich zakładów działu I. Najszybciej rozwijającą się w okresie trzech kwartałów 2012 r. grupą ubezpieczeń była grupa 3 (wzrost o 16,49%, czyli 1,26 mld zł).

W dziale II największy wzrost składki przypisanej brutto (o 0,37 mld zł do poziomu 6,73 mld zł) miał miejsce w ubezpieczeniach OC komunikacyjnych (grupy 10). W znacznej mierze wynika to z licznych zmian wysokości taryf w zakresie tych ubezpieczeń, które miały miejsce w okresach poprzednich. Istotny wzrost zanotowano również w ubezpieczeniach OC ogólnej (grupy 13) oraz ubezpieczeniach pozostałych szkód rzeczowych (grupy 9). Ubezpieczenia grupy 13 wzrosły o 0,24 mld zł do poziomu 1,36 mld zł, natomiast ubezpieczenia grupy 9 o 0,14 mld zł do poziomu 1,51 mld zł. W dziale II dominują ubezpieczenia komunikacyjne (OC i auto-casco), które stanowią 56,83% portfela ubezpieczeń bezpośrednich.

Wypłacalność sektora kształtuje się na bezpiecznym poziomie. Na dzień 30 września 2012 r. wszystkie zakłady ubezpieczeń oraz zakłady reasekuracji spełniały wymóg pokrycia marginesu wypłacalności/kapitału gwarancyjnego środkami własnymi oraz pokrycia rezerw techniczno-ubezpieczeniowych aktywami.

SPIS TREŚCI

1.	ZMIANY PRAWNE MAJĄCE WPŁYW NA SEKTOR UBEZPIECZENIOWY	4
2.	ANALIZA DANYCH O SEKTORZE UBEZPIECZEŃ	6
2.1.	PODMIOTY RYNKU UBEZPIECZENIOWEGO	6
2.2.	PRZYCHODY ZAKŁADÓW UBEZPIECZEŃ.....	7
2.2.1.	PRZYCHODY Z TYTUŁU SKŁADKI PRZYPISANEJ BRUTTO	7
2.2.2.	PRZYCHODY Z DZIAŁALNOŚCI LOKACYJNEJ	11
2.3.	KOSZTY ZAKŁADÓW UBEZPIECZEŃ	12
2.3.1.	ODSZKODOWANIA I ŚWIADCZENIA WYPŁACONE	12
2.3.2.	KOSZTY DZIAŁALNOŚCI UBEZPIECZENIOWEJ	13
2.3.3.	KOSZTY ZWIĄZANE Z DZIAŁALNOŚCIĄ LOKACYJNĄ	15
2.4.	WYNIKI ZAKŁADÓW UBEZPIECZEŃ	15
2.4.1.	WYNIK TECHNICZNY	15
2.4.2.	WYNIK Z DZIAŁALNOŚCI LOKACYJNEJ.....	17
2.4.3.	WYNIK FINANSOWY NETTO.....	17
2.5.	AKTYWA ZAKŁADÓW UBEZPIECZEŃ	19
2.5.1.	LOKATY ZAKŁADÓW UBEZPIECZEŃ (LOKATY Z POZYCJI B AKTYWÓW).....	20
2.6.	PASYWA ZAKŁADÓW UBEZPIECZEŃ	21
2.6.1.	KAPITAŁY WŁASNE ZAKŁADÓW UBEZPIECZEŃ.....	21
2.6.2.	REZERWY TECHNICZNO-UBEZPIECZENIOWE BRUTTO	22
2.7.	WYPŁACALNOŚĆ ZAKŁADÓW UBEZPIECZEŃ	24
3.	PLANY FINANSOWE ZAKŁADÓW UBEZPIECZEŃ PO III KWARTAŁACH 2012 R. I ICH REALIZACJA.....	27
	SPIS TABEL.....	28
	SPIS WYKRESÓW	29

1. Zmiany prawne mające wpływ na sektor ubezpieczeniowy

Odnosząc się do najważniejszych zmian prawnych dotyczących działalności ubezpieczeniowej w okresie III kwartałów 2012 r. należy wskazać w szczególności na następujące przepisy:

- **Nowelizacja ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o działalności ubezpieczeniowej** (t.j. Dz.U. z 2010 r. Nr 11, poz. 66 z późn. zm.), na mocy art. 15 ustawy z dnia 16 września 2011 r. o redukcji niektórych obowiązków obywateli i przedsiębiorców (Dz.U. z 2011 r. Nr 232, poz. 1378). Zmiana ta weszła w życie z dniem 1 stycznia 2012 r.

Przedmiotem zmiany było dodanie ust. 3aa w art. 13 ustawy o działalności ubezpieczeniowej, zgodnie z którym wprowadzona została możliwość przekazywania ubezpieczonemu informacji o których mowa w art. 13 ust. 2-3a również za pomocą środków komunikacji elektronicznej, pod warunkiem uzyskania zgody ubezpieczonego oraz opatrzeniu przekazywanych informacji bezpiecznym podpisem elektronicznym.

- **Nowelizacja ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych** (Dz.U. Nr 124, poz. 1153 z późn. zm.) dokonana na mocy art. 1 ustawy z dnia 19 sierpnia 2011 r. o zmianie ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2011 r. Nr 205, poz. 1210) oraz nowelizacja ustawy o działalności ubezpieczeniowej na mocy art. 4 ww. ustawy z dnia 19 sierpnia 2011 r. Zmiany te weszły w życie z dniem 11 lutego 2012 r.

Nowelizacja dotyczyła wielu zagadnień związanych z przepisami o ubezpieczeniach obowiązkowych. W szczególności, uregulowano kwestię tzw. podwójnego ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych, tj. sytuację, gdy na skutek przeniesienia własności pojazdu i przedłużenia się umowy ubezpieczenia, nowy właściciel będzie objęty ochroną z tytułu więcej niż jednej umowy ubezpieczenia. Zgodnie z nowymi przepisami, właścicielowi w takim przypadku przysługuje prawo wypowiedzenia automatycznie przedłużonej umowy ubezpieczenia OC w przypadku, gdy wykupił już OC w innym towarzystwie. Na mocy nowelizacji wprowadzono czternastodniowy termin, w którym zakład ubezpieczeń ma obowiązek przedstawić organowi nadzoru informacje o taryfach składek ubezpieczeniowych za ubezpieczenie obowiązkowe OC wraz z podstawą ich ustalenia. Wprowadzono także regulację umożliwiającą zakładowi ubezpieczeń żądanie odpowiedniej zmiany składki ubezpieczeniowej w przypadku, gdy ubezpieczający nie przekazał zakładowi ubezpieczeń znanych sobie okoliczności, o które zakład ubezpieczeń zapytywał przed zawarciem umowy ubezpieczenia obowiązkowego, i które pociągają za sobą istotną zmianę prawdopodobieństwa wypadku ubezpieczeniowego. W ramach nowelizacji skrócono także termin do powiadomienia zakładu ubezpieczeń o fakcie przeniesienia prawa własności pojazdu mechanicznego i o danych posiadacza, na którego przeniesiono prawo własności pojazdu (z 30 do 14 dni). Doprecyzowano także, iż umowa ubezpieczenia obowiązkowego nie może obejmować ochroną okresu poprzedzającego zawarcie umowy oraz dokonano zmiany niektórych definicji ustawowych takich jak: „pojazd historyczny”, „ubezpieczenie graniczne”, „Porozumienie Wielostronne”, czy „sygnatariusz Porozumienia Wielostronnego”.

W odniesieniu do ustawy o działalności ubezpieczeniowej, przedmiotem zmian była redakcja przepisów odnoszących się do definicji reprezentanta do spraw roszczeń (art. 2 ust. 1 pkt 10), określenie i dodanie przesłanek jakie musi spełniać kandydat na ww. reprezentanta oraz określeniu danych przekazywanych przez zakład ubezpieczeń do UFG dotyczących rzeczonoego reprezentanta (art. 10a), a także dodanie do katalogu osób, które zakład ubezpieczeń ma obowiązek poinformować po otrzymaniu zawiadomienia o zajściu zdarzenia losowego objętego ochroną ubezpieczeniową (obok ubezpieczającego lub ubezpieczonego także poszkodowanego i uprawnionego).

Ponadto, wprowadzono obowiązek przechowywania przez zakład ubezpieczeń dokumentów i informacji o zajściu ww. zdarzenia do czasu upływu terminu przedawnienia roszczeń z umowy ubezpieczenia. Na mocy nowelizacji wprowadzono także przepis, zgodnie z którym zawiadomienia i oświadczenia składane w związku z zawartą umową ubezpieczenia agentowi uznaje się za złożone zakładowi ubezpieczeń, w imieniu lub na rzecz którego agent ubezpieczeniowy działa (art. 16a) oraz wprowadzono przepis odnoszący się do możliwości mechanicznego odtworzenia podpisu osoby reprezentującej zakład ubezpieczeń na dokumencie potwierdzającym zawarcie umowy ubezpieczenia (art. 26 ust. 1a).

2. Analiza danych o sektorze ubezpieczeń

2.1. Podmioty rynku ubezpieczeniowego

Na koniec III kwartału 2012 r. zezwolenie na prowadzenie działalności ubezpieczeniowej w Polsce posiadało 61 krajowych zakładów ubezpieczeń - 29 zakładów ubezpieczeń działu I (ubezpieczenia na życie) i 31 zakładów ubezpieczeń działu II (pozostałe ubezpieczenia osobowe i ubezpieczenia majątkowe) – oraz 1 zakład reasekuracji (PTR S.A.).

Wśród krajowych zakładów ubezpieczeń działalność ubezpieczeniową prowadziło 28 zakładów ubezpieczeń na życie, 31 zakładów ubezpieczeń osobowych i majątkowych oraz 1 zakład reasekuracji. Jeden zakład ubezpieczeń (UNIVERSUM-ŻYCIE TU S.A.) znajdował się w dobrowolnej likwidacji.

W stosunku do I półrocza 2012 r. liczba krajowych zakładów ubezpieczeń zmniejszyła się o 1. Związane jest to z faktem, że w dniu 31 lipca 2012 r. nastąpiło połączenie dwóch zakładów ubezpieczeń należących do Grupy VIG w Polsce. INTERRISK S.A. Vienna Insurance Group przejął wszystkie prawa i obowiązki PZM TU S.A. Vienna Insurance Group (wykreślenie PZM TU S.A. Vienna Insurance Group z KRS nastąpiło w dniu 9 października 2012 r.).

W stosunku do II kwartału 2012 r. liczba zakładów ubezpieczeń zmniejszyła się o 1

W okresie III kwartałów 2012 r. 3 zakłady ubezpieczeń z państw członkowskich Unii Europejskiej notyfikowały zamiar wykonywania działalności ubezpieczeniowej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej poprzez oddział. Ponadto, 35 zakładów ubezpieczeń z państw członkowskich Unii Europejskiej notyfikowało zamiar prowadzenia działalności na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w ramach swobody świadczenia usług, w tym 4 zakłady ubezpieczeń działu I, 28 zakładów ubezpieczeń działu II oraz 3 zakłady ubezpieczeń zarówno w dziale I jak i II.

Dodatkowo, w okresie III kwartałów 2012 r. 3 zakłady ubezpieczeń z państw członkowskich Unii Europejskiej notyfikowały zamiar prowadzenia działalności ubezpieczeniowej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w ramach swobody świadczenia usług poprzez oddział w innym państwie członkowskim Unii Europejskiej (15 zgłoszeń).

W tym samym okresie 10 zakładów ubezpieczeń z państw członkowskich Unii Europejskiej notyfikowało zamiar rozszerzenia zakresu działalności ubezpieczeniowej prowadzonej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w ramach swobody świadczenia usług. Natomiast 6 zakładów ubezpieczeń wycofało się z prowadzenia działalności ubezpieczeniowej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, w tym 5 zakładów ubezpieczeń, które notyfikowały zamiar wykonywania działalności ubezpieczeniowej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w inny sposób niż przez oddział w ramach swobody świadczenia usług oraz 1 zakład ubezpieczeń, który notyfikował zamiar wykonywania działalności ubezpieczeniowej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przez oddział.

Na koniec III kwartału 2012 r. łączna liczba zagranicznych zakładów ubezpieczeń z państw członkowskich Unii Europejskiej, które notyfikowały zamiar prowadzenia działalności na terytorium Polski w ramach swobody świadczenia usług (w inny sposób niż przez oddział) wynosiła 580, łączna liczba zakładów ubezpieczeń, które notyfikowały zamiar utworzenia oddziału, wynosiła 23. Dodatkowo, w okresie III kwartałów 2012 r. 1 zakład reasekuracji pozostawał uprawniony do wykonywania działalności ubezpieczeniowej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przez oddział.

2.2. Przychody zakładów ubezpieczeń¹

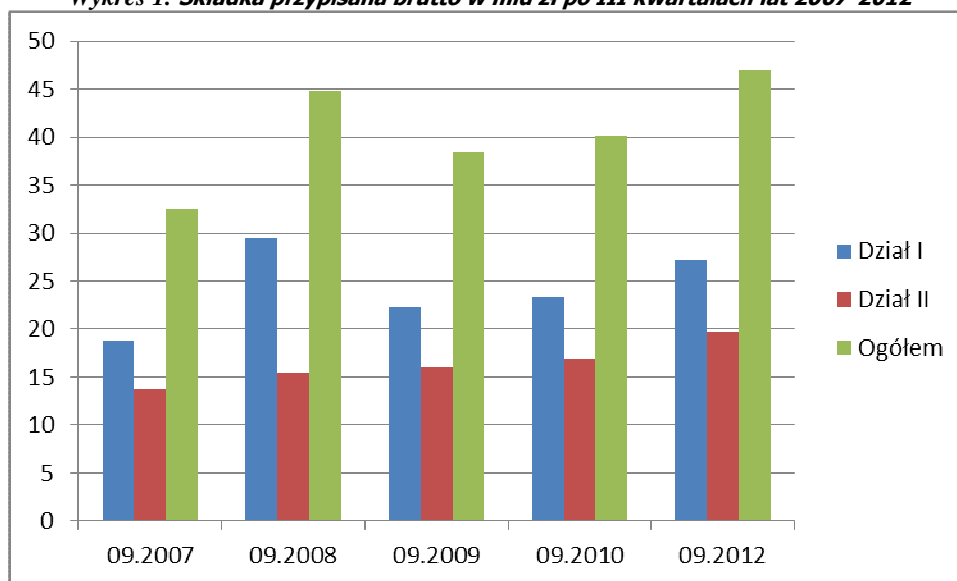
Zakłady ubezpieczeń uzyskały w okresie III kwartałów 2012 r. przychody w wysokości 61,06 mld zł. W strukturze przychodów zakładów ubezpieczeń dominuje składka przypisana brutto (76,88% przychodów ogółem), przychody z lokat (11,49%) oraz niezrealizowane zyski z lokat (5,49%).

2.2.1. Przychody z tytułu składki przypisanej brutto

W okresie III kwartałów 2012 r. składka przypisana brutto zakładów ubezpieczeń wyniosła 46,95 mld zł i była o 7,84% (3,41 mld zł) wyższa, niż w analogicznym okresie poprzedniego roku.

**Sektor ubezpieczeń
wzrost w stosunku
do III kwartału
2011 r. o 7,84%.**

Wykres 1. Składka przypisana brutto w mld zł po III kwartałach lat 2007-2012



Źródło: Sprawozdania finansowe i statystyczne zakładów ubezpieczeń

■ Składka zakładów ubezpieczeń na życie (dział I)

W trakcie III kwartałów 2012 r. składka przypisana brutto zakładów ubezpieczeń na życie wyniosła 27,19 mld zł, co stanowiło wzrost o 10,62% (o 2,61 mld zł) w porównaniu z analogicznym okresem 2011 r.

Spośród grup ubezpieczeń działu I wszystkie grupy odnotowały wzrost wartości składki przypisanej brutto w porównaniu z analogicznym okresem ubiegłego roku. Największy pod względem wartości wzrost, o 1,26 mld zł, tj. o 16,49% (do 8,89 mld zł) zanotowano w grupie 3 (ubezpieczenia na życie związane z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym), a następnie w grupie 1 (ubezpieczenia na życie), gdzie składka wzrosła o 1,14 mld zł (8,46%) i osiągnęła wartość 14,63 mld zł.

Wzrost składki przypisanej brutto w porównaniu z analogicznym okresem 2011 r. zanotowała połowa zakładów ubezpieczeń działu I (14).

¹ Zakłady ubezpieczeń działu I i działu II oraz zakład reasekuracji działu II, dalej zwane zakładami ubezpieczeń. Wyniki zakładu reasekuracji – PTR S.A. – uwzględnione zostały w wynikach zakładów ubezpieczeń działu II.

Koncentracja sektora ubezpieczeń działu I

W dziale I ubezpieczeń udział 5 największych zakładów ubezpieczeń spadł do poziomu 58,10% (o ok. 2,28 p.p.). Duże zmiany zaszły również na liście największych zakładów ubezpieczeń działu I.

W dziale I ubezpieczeń nastąpiły duże zmiany na liście 5 największych zakładów ubezpieczeń

Tabela 1. Zakłady ubezpieczeń działu I o największych udziałach w rynku (mierzonych wielkością składki przypisanej brutto) w III kwartałach 2011 r. i 2012 r.

Lp.	Zakład ubezpieczeń	09.2011	Zakład ubezpieczeń	09.2012
1	PZU ŻYCIE SA	32,22 %	PZU ŻYCIE SA	26,50 %
2	TU na Życie EUROPA S.A.	9,07 %	BENEFIA TU na ŻYCIE S.A. Vienna Insurance Group	10,26 %
3	TUnŻ WARTA S.A.	7,53 %	OPEN LIFE TU ŻYCIE S.A.	9,36 %
4	ING TUnŻ S.A.	5,93 %	TUnŻ WARTA S.A.	6,44 %
5	AVIVA TUnŻ S.A.	5,62 %	ALLIANZ ŻYCIE POLSKA S.A.	5,54 %
Razem		60,37 %	Razem	58,10%

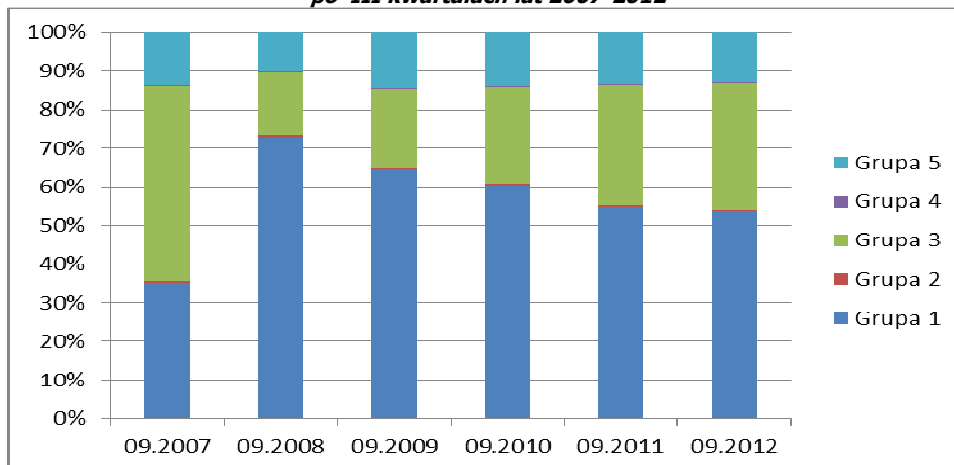
Źródło: Sprawozdania finansowe i statystyczne zakładów ubezpieczeń

Struktura ubezpieczeń bezpośrednich działu I

W strukturze ubezpieczeń bezpośrednich działu I w okresie III kwartałów 2012 r. dominowały ubezpieczenia na życie (grupa 1) stanowiące 53,86% składki przypisanej brutto działu I. Należy zaznaczyć, iż 9,29% składki przypisanej brutto w grupie 1 stanowi składka przypisana brutto z ubezpieczeniowych produktów strukturyzowanych² (1,36 mld zł). Ubezpieczenia na życie związane z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym (grupa 3) stanowiły 32,72% łącznej składki, przy czym znaczna część składki przypisanej w tej grupie pochodzi z UFK lokujących środki finansowe w instrumenty strukturyzowane lub instrumenty pochodne w związku z oferowaniem ubezpieczeniowych produktów strukturyzowanych.³ Kolejną pozycję zajmowały uzupełniające ubezpieczenia wypadkowe i chorobowe (grupa 5) stanowiące 12,82% składki. Udział ubezpieczeń posagowych (grupa 2) i rentowych (grupa 4) był nieznaczny i wynosił odpowiednio: 0,32% i 0,28% składki przypisanej brutto działu I.

W strukturze ubezpieczeń działu I przeważały ubezpieczenia na życie (grupa 1) stanowiące 53,86% składki działu

Wykres 2. Struktura składki przypisanej brutto z ubezpieczeń bezpośrednich działu I po III kwartałach lat 2007-2012



Źródło: Sprawozdania finansowe i statystyczne zakładów ubezpieczeń

² Ubezpieczeniowe produkty strukturyzowane stanowią najczęściej połączenie ubezpieczenia na życie i dożycie lub ubezpieczenia na życie z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym. Są to produkty z gwarancją ochrony kapitału, w których zyski zależą od inwestycji w instrumenty pochodne.

³ Udział UFK, które lokują środki finansowe w instrumenty strukturyzowane lub instrumenty pochodne w związku z oferowaniem ubezpieczeń strukturyzowanych w łącznej kwocie aktywów UFK według stanu na dzień 30 września 2012 r. wyniósł 9,88% (4,12 mld zł) i wzrósł o 5,41 p.p. w porównaniu ze stanem na 30 września 2011 r.

Analizując zmiany w strukturze składki przypisanej brutto w okresie III kwartałów 2012 r. w stosunku do analogicznego okresu 2011 r., można zauważyć wzrost udziału ubezpieczeń na życie związanych z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym (grupa 3) o 1,65 p.p., przy spadku udziału wszystkich pozostałych grup, w szczególności grupy ubezpieczeń na życie (grupa 1) o 1,08 p.p. oraz pozostałych ubezpieczeń wypadkowych i chorobowych (grupa 5) o 0,52 p.p. Jest to odwrotna tendencja do mającej miejsce w ostatnich kwartałach, co związane było przede wszystkim ze wzrostem konkurencyjności produktów oferowanych przez zakłady ubezpieczeń w ramach bancassurance w stosunku do lokat bankowych.

■ Składka zakładów ubezpieczeń pozostałych osobowych i majątkowych (dział II)

W okresie III kwartałów 2012 r. składka przypisana brutto zakładów ubezpieczeń osobowych i majątkowych wyniosła 19,76 mld zł, co stanowiło wzrost o 4,23% (0,80 mld zł) w porównaniu z analogicznym okresem 2011 r.

**Składka działu II
wzrosła o 4,23%
głównie dzięki
ubezpieczeniom OC
komunikacyjnym**

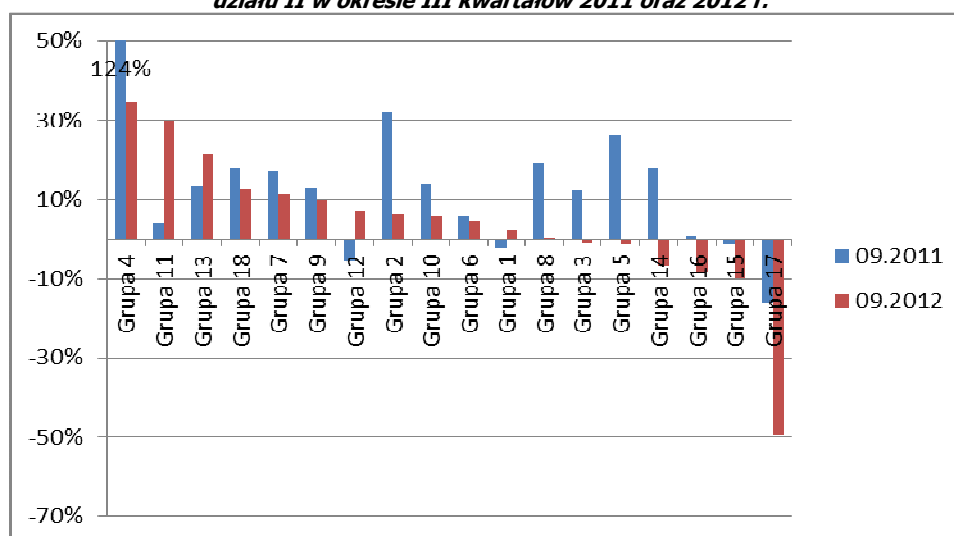
Największy wzrost składki przypisanej brutto odnotowano w następujących grupach ubezpieczeń:

- w grupie 10 (OC komunikacyjne) w stosunku do roku poprzedniego o 0,37 mld zł tj. 5,75% (do 6,73 mld zł). Wzrost składki przypisanej brutto w ubezpieczeniu OC komunikacyjnym jest w dużej mierze spowodowany zmianami w taryfach składek,
- w grupie 13 (OC pozostałe) w stosunku do roku poprzedniego o 0,24 mld zł tj. 21,65% (do 1,36 mld zł),
- w grupie 9 (ubezpieczenia pozostałych szkód rzeczowych) w stosunku do roku poprzedniego o 0,14 mld zł, tj. 10,06% (do 1,51 mld zł).

Spadek składki przypisanej brutto w porównaniu z analogicznym okresem roku poprzedniego miał natomiast miejsce w przypadku 6 grup ubezpieczeń, z czego największy w grupie 17 (ubezpieczenia ochrony prawnej) o 0,07 mld zł, tj. 49,66% (do 0,07 mld zł).

Wzrost składki przypisanej brutto w porównaniu z analogicznym okresem 2011 r. zanotowało 26 zakładów ubezpieczeń. Natomiast spadek składki przypisanej brutto wykazało 6 zakładów ubezpieczeń.

Wykres 3. Kształtowanie się wskaźnika zmiany składki przypisanej brutto w poszczególnych grupach działu II w okresie III kwartałów 2011 oraz 2012 r.



Źródło: Sprawozdania finansowe i statystyczne zakładów ubezpieczeń

Koncentracja sektora ubezpieczeń działu II

W okresie III kwartałów 2012 r. w dziale II zaobserwowano spadek udziału 5 największych zakładów ubezpieczeń w rynku o 0,86 p.p. w porównaniu z poprzednim rokiem. Żadne zmiany nie nastąpiły natomiast w kolejności 5 największych zakładów ubezpieczeń.

Tabela 2. Zakłady ubezpieczeń działu II o największych udziałach w rynku (mierzonych wielkością składki przypisanej brutto) w okresie III kwartałów 2011 r. i 2012 r.

Lp.	Zakład ubezpieczeń	09.2011	Zakład ubezpieczeń	09.2012
1	PZU SA	32,80 %	PZU SA	32,26 %
2	STU ERGO HESTIA SA	10,56 %	STU ERGO HESTIA SA	10,31 %
3	TUIR WARTA S.A.	8,90 %	TUIR WARTA S.A.	9,34 %
4	TUIR ALLIANZ POLSKA S.A.	7,46 %	TUIR ALLIANZ POLSKA S.A.	6,80 %
5	INTERRISK S.A. Vienna Insurance Group	4,34 %	INTERRISK S.A. Vienna Insurance Group	4,50 %
Razem		64,07%	Razem	63,22%

Źródło: Sprawozdania finansowe i statystyczne zakładów ubezpieczeń

W dziale II ubezpieczeń nastąpił nieznaczny spadek udziału 5 największych zakładów ubezpieczeń

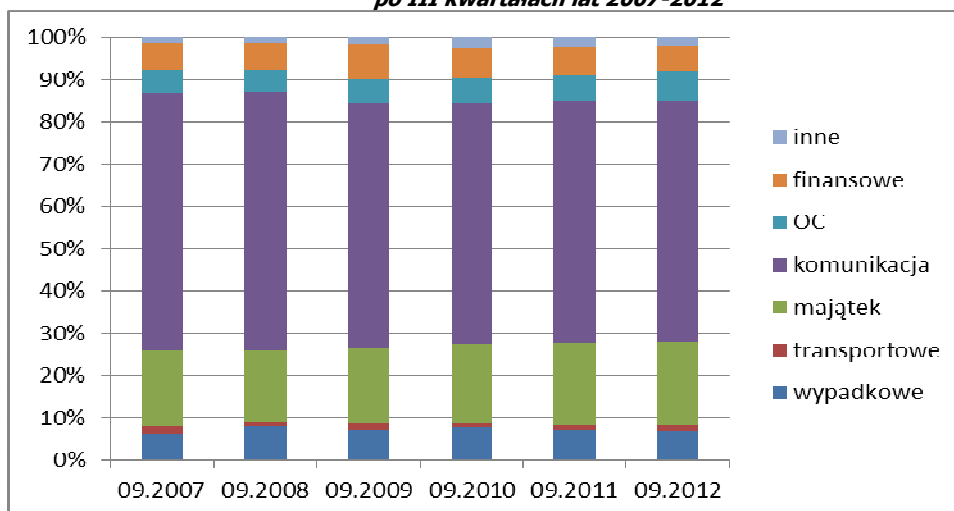
Struktura ubezpieczeń bezpośrednich działu II

W strukturze pozostałych ubezpieczeń osobowych i majątkowych w okresie III kwartałów 2012 r. dominowały ubezpieczenia komunikacyjne (grupa 3 i 10) stanowiące łącznie 56,83% składki przypisanej brutto działu II z działalności bezpośredniej, przy czym udział ubezpieczeń OC posiadaczy pojazdów mechanicznych wynosił 34,93%, natomiast ubezpieczeń auto-casco 21,89%.

Drugą pozycję zajmowały ubezpieczenia majątkowe (grupa 8 i 9), które stanowiły łącznie 19,62% składki. Na kolejnych miejscach znajdowały się pozostałe ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej (grupy 11-13) o udziale 7,27%, ubezpieczenia wypadkowe i chorobowe (grupa 1 i 2) o udziale 7,01% oraz ubezpieczenia finansowe (grupa 14-16) o udziale 5,88%.

W strukturze ubezpieczeń bezpośrednich działu II dominują ubezpieczenia komunikacyjne stanowiące łącznie 56,83% składki działu

Wykres 4. Struktura składki przypisanej brutto z ubezpieczeń bezpośrednich działu II po III kwartałach lat 2007-2012



Źródło: Sprawozdania finansowe i statystyczne zakładów ubezpieczeń

Porównując strukturę rynku ubezpieczeń bezpośrednich działu II po III kwartałach 2012 r. z analogicznym okresem 2011 r. zauważamy, że największy wzrost udziału, o 1,05 p.p., zanotowały ubezpieczenia grupy 13 (ubezpieczenia OC ogólnej), a następnie grupy 10 (o 0,71 p.p.). Natomiast największy spadek dotyczył ubezpieczeń auto-casco komunikacyjnych (grupa 3), których udział zmniejszył się o 0,94 p.p.

2.2.2. Przychody z działalności lokacyjnej

Przychody z działalności lokacyjnej, z lokat na ryzyko zakładu ubezpieczeń oraz na ryzyko ubezpieczających, w trakcie III kwartału 2012 r. wyniosły 10,37 mld zł, co stanowiło wzrost o 25,34% (tj. o 2,10 mld zł) w porównaniu z analogicznym okresem 2011 r. Związane jest to przede wszystkim ze wzrostem przychodów z lokat w dziale I, w szczególności niezrealizowanych zysków z lokat, które wzrosły o 154,28% z 1,24 mld zł do 3,15 mld zł. W dziale II przychody z działalności lokacyjnej w porównaniu z 2011 r. spadły o 0,50 mld zł (o 12,81%) do poziomu 3,42 mld zł. Główną przyczyną spadku były mniejsze o 0,77 mld zł przychody z udziałów lub akcji z lokat w jednostkach podporządkowanych.

Istotny wzrost przychodów z działalności lokacyjnej sektora ubezpieczeń - aż o 25,34%

W strukturze przychodów z działalności lokacyjnej zakładów ubezpieczeń ogółem dominują przychody z niezrealizowanych zysków z lokat – głównie z lokat ubezpieczeń na życie gdzie ryzyko inwestycyjne ponosi ubezpieczający (32,32%), dłużnych papierów wartościowych oraz innych papierów wartościowych o stałej kwocie dochodu (25,41%) oraz z udziałów lub akcji z lokat w jednostkach podporządkowanych (13,14%).

Zauważalne są duże różnice pomiędzy strukturami przychodów w poszczególnych działach ubezpieczeń (co w dużej mierze związane jest ze strukturą lokat). W dziale I 45,37% stanowią przychody z niezrealizowanych zysków z lokat – głównie z lokat ubezpieczeń na życie gdzie ryzyko inwestycyjne ponosi ubezpieczający, a 22,71% przychodów pochodzi z dłużnych papierów wartościowych oraz innych papierów wartościowych o stałej kwocie dochodu (głównie przychody z dłużnych papierów wartościowych Skarbu Państwa). Przychody z działalności lokacyjnej zakładów ubezpieczeń działu II w 35,82% pochodziły z udziałów lub akcji z lokat w jednostkach podporządkowanych, a w 30,88% dłużnych papierów wartościowych oraz innych papierów wartościowych o stałej kwocie dochodu.

Tabela 3. Zestawienie przychodów z działalności lokacyjnej zakładów ubezpieczeń (w mld zł)

Wyszczególnienie	Dział I				Dział II			
	09.2011	09.2012	Zmiana w %	Zmiana	09.2011	09.2012	Zmiana w %	Zmiana
Razem	4,35	6,95	59,77%	2,60	3,92	3,42	-12,81%	-0,50
I. Przychody z lokat	3,11	3,80	22,08%	0,69	3,72	3,22	-13,28%	-0,49
1. Przychody z lokat w nieruchomości	0,00	0,00	10,88%	0,00	0,01	0,01	0,71%	0,00
2. Przychody z lokat w jednostkach podporządkowanych	0,29	0,14	-52,22%	-0,15	2,00	1,23	-38,42%	-0,77
2.1. z udziałów i akcji	0,29	0,14	-52,97%	-0,15	2,00	1,23	-38,58%	-0,77
2.2. z pożyczek i dłużnych papierów wartościowych	0,00	0,00	239,43%	0,00	0,00	0,01	44,44%	0,00
2.3. z pozostałych lokat	0,00	0,00	-	0,00	0,00	0,00	-	0,00
3. Przychody z innych lokat finansowych	2,25	2,32	3,38%	0,08	1,28	1,34	4,03%	0,05
3.1. z udziałów, akcji, innych papierów wartościowych o zmiennej kwocie dochodu oraz jednostek uczestnictwa i certyfikatów inwestycyjnych w funduszach inwestycyjnych	0,13	0,20	50,30%	0,07	0,05	0,05	7,41%	0,00
3.2. z dłużnych papierów wartościowych oraz innych papierów wartościowych o stałej kwocie dochodu	1,65	1,58	-4,57%	-0,08	1,11	1,06	-4,99%	-0,06
3.3. z lokat terminowych w instytucjach kredytowych	0,44	0,51	17,43%	0,08	0,07	0,12	81,37%	0,05
3.4. z pozostałych lokat	0,02	0,03	39,99%	0,01	0,06	0,11	88,74%	0,05
4. Wynik dodatni z rewaloryzacji lokat	0,01	0,00	-82,65%	-0,01	0,00	0,00	72,99%	0,00
5. Wynik dodatni z realizacji lokat	0,56	1,33	136,32%	0,77	0,42	0,64	52,80%	0,22
II. Niezrealizowane zyski z lokat	1,24	3,15	154,28%	1,91	0,21	0,20	-4,28%	-0,01

Źródło: Sprawozdania finansowe i statystyczne zakładów ubezpieczeń

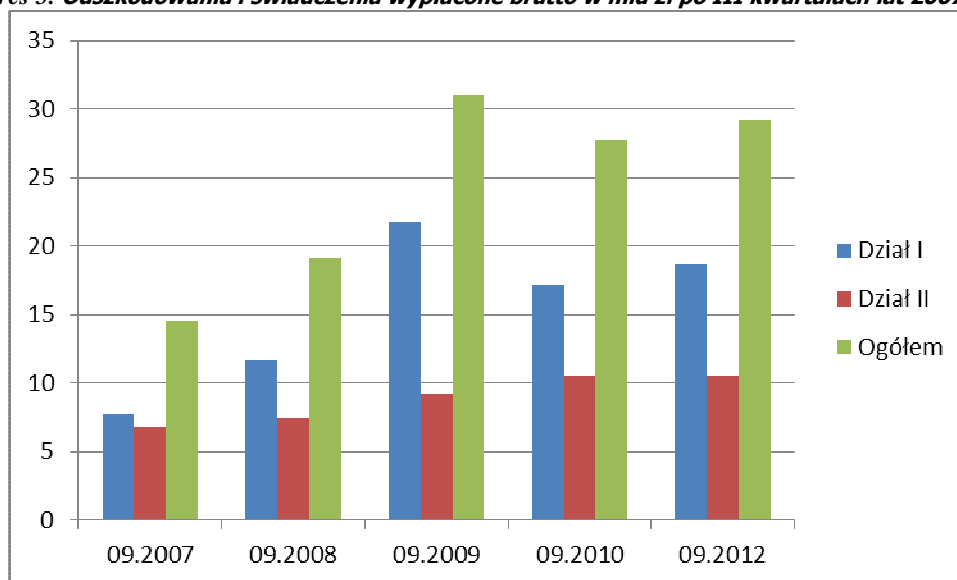
2.3. Koszty zakładów ubezpieczeń

Łączne koszty zakładów ubezpieczeń były w okresie III kwartałów 2012 r. równe 55,54 mld zł. W strukturze kosztów zakładów ubezpieczeń dominują odszkodowania i świadczenia wypłacone brutto (52,67% łącznych kosztów). Kolejne pozycje zajmują koszty akwizycji i koszty administracji (18,68% kosztów) oraz zmiany stanu poszczególnych rodzajów rezerw techniczno – ubezpieczeniowych brutto (stanowiące 14,49% łącznych kosztów).

2.3.1. Odszkodowania i świadczenia wypłacone

Główną pozycję kosztów zakładów ubezpieczeń stanowiły koszty związane z wypłatą odszkodowań i świadczeń wynikających z umów ubezpieczenia. W okresie trzech kwartałów 2012 r. zakłady ubezpieczeń wypłaciły w ujęciu brutto 29,25 mld zł odszkodowań i świadczeń wraz z kosztami likwidacji szkód i windykacji regresów. Wartość ta nieznacznie spadła o 1,63%, czyli o 0,49 mld zł w porównaniu z analogicznym okresem 2011 r.

Wykres 5. Odszkodowania i świadczenia wypłacone brutto w mld zł po III kwartałach lat 2007-2012



Źródło: Sprawozdania finansowe i statystyczne zakładów ubezpieczeń

■ Świadczenia wypłacone zakładów ubezpieczeń na życie

W dziale I w ciągu III kwartałów 2012 r. zostały wypłacone świadczenia brutto w wysokości 18,70 mld zł (63,94% łącznych świadczeń brutto sektora ubezpieczeń), czyli o 3,64% (o 0,71 mld zł) mniej niż w analogicznym okresie poprzedniego roku. Na spadek wartości świadczeń miały wpływ głównie niższe wypłaty świadczeń w ramach grupy 1 (spadek o 1,31 mld zł, tj. 9,50%). Z drugiej strony nastąpił wzrost o 14,56% (tj. 0,61 mld zł) wielkości wypłaconych świadczeń w ramach grupy 3 do poziomu 4,79 mld zł.

Wartość wypłaconych świadczeń w dziale I spadła o 3,64%

■ Odszkodowania i świadczenia wypłacone zakładów ubezpieczeń pozostałych osobowych i majątkowych

W dziale II odszkodowania i świadczenia wypłacone brutto w okresie III kwartałów 2012 r. wyniosły 10,55 mld zł i w porównaniu z analogicznym okresem 2011 r. wzrosły o 2,14%.

Wartość wypłaconych odszkodowań i świadczeń w dziale II wzrosła o 2,14%

Na wzrost odszkodowań i świadczeń w dziale II znaczący wpływ miały odszkodowania i świadczenia wypłacone przede wszystkim w związku z ubezpieczeniami grupy 9 (ubezpieczenie pozostałych szkód rzeczowych) – wzrost o 0,37 mld zł oraz w grupie 15 (gwarancje) – wzrost o 0,17 mld zł. Z kolei największy spadek wypłat

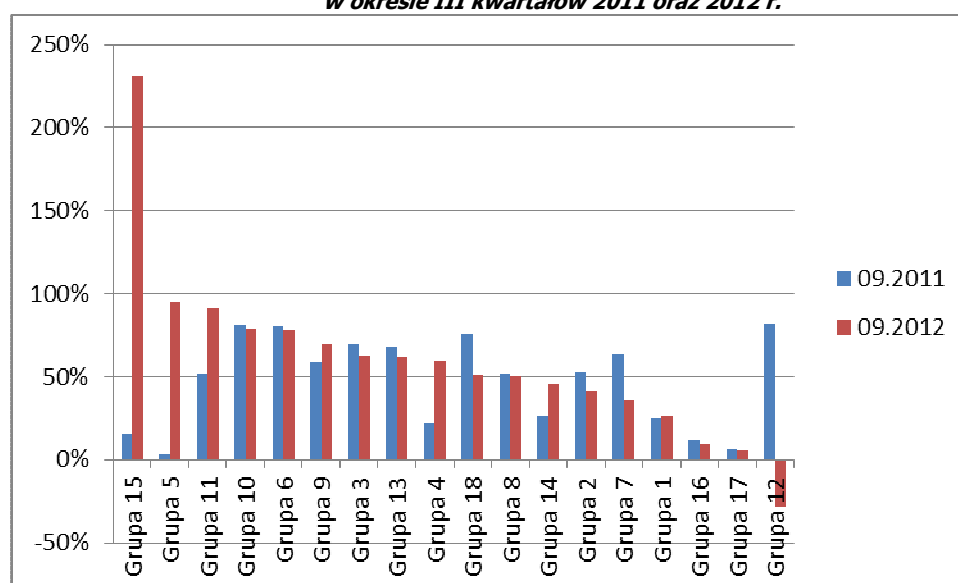
zanotowano w grupie 3 (auto-casco) – o 0,24 mld zł oraz w grupie 8 (ubezpieczenia szkód spowodowanych żywiołami) – o 0,19 mld zł.

Wskaźnik szkodowości na udziale własnym

Wskaźnik szkodowości na udziale własnym wskazuje, jaką część składki zarobionej zakład ubezpieczeń przeznacza na wypłatę odszkodowań i świadczeń powiększonych o zmianę stanu rezerw na niewypłacone odszkodowania i świadczenia. Wskaźnik szkodowości na udziale własnym działu II w okresie III kwartałów 2012 r. spadł w porównaniu z analogicznym okresem poprzedniego roku z 64,78% do 63,76%, tj. o 1,02 p.p. Oznacza to, iż zakłady ubezpieczeń tego działu przeznaczyły na wypłatę odszkodowań i świadczeń powiększonych o zmianę stanu rezerw na niewypłacone odszkodowania i świadczenia blisko 64% składki zarobionej na udziale własnym. Kształtowanie się wskaźnika szkodowości w poszczególnych grupach ubezpieczeń przedstawia poniższy wykres.

Zakłady ubezpieczeń działu II na wypłatę odszkodowań i świadczeń przeznaczyły prawie 64% składki zarobionej

Wykres 6. *Kształtowanie się wskaźnika szkodowości na udziale własnym w poszczególnych grupach działu II w okresie III kwartałów 2011 oraz 2012 r.*



Źródło: *Sprawozdania finansowe i statystyczne zakładów ubezpieczeń*

2.3.2. Koszty działalności ubezpieczeniowej

Znaczącą pozycję wśród wydatków zakładów ubezpieczeń zajmują koszty działalności ubezpieczeniowej, które obejmują koszty akwizycji, koszty administracyjne oraz prowizje reasekuracyjne i udziały w zyskach reasekuratorów.

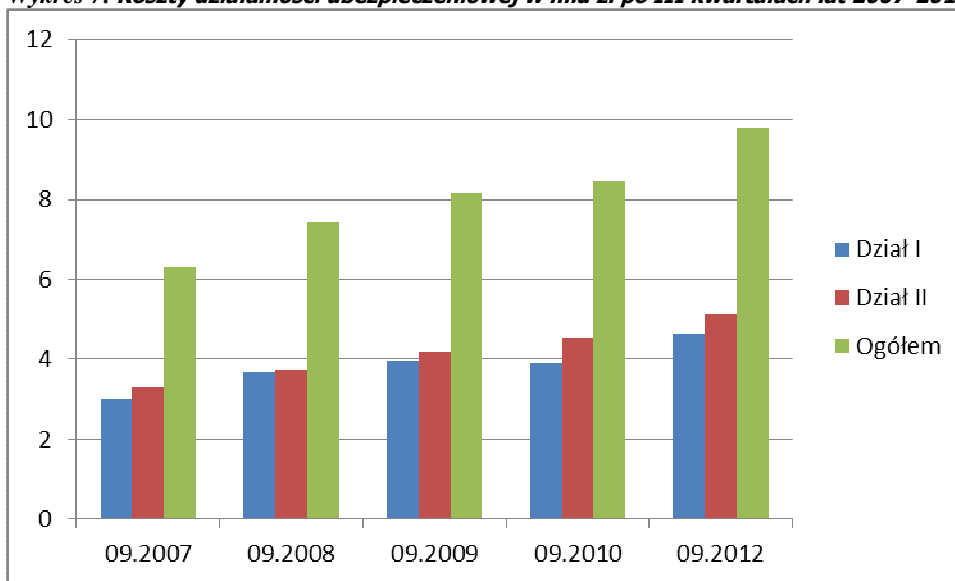
W okresie III kwartałów 2012 r. koszty działalności ubezpieczeniowej, po uwzględnieniu otrzymanych prowizji reasekuracyjnych, osiągnęły wartość 9,78 mld zł, co stanowiło wzrost o 10,95%, tj. o 0,97 mld zł w porównaniu z analogicznym okresem 2011 r. Zakłady ubezpieczeń poniosły na swoją działalność koszty w wysokości blisko 22,72 zł z każdych 100 zł składki zarobionej na udziale własnym (22,43 zł w analogicznym okresie ubiegłego roku), przy czym w ubezpieczeniach na życie koszty wyniosły około 17,61 zł (około 16,68 zł w analogicznym okresie ubiegłego roku), natomiast w ubezpieczeniach pozostałych osobowych i majątkowych około 30,84 zł (około 31,58 zł w analogicznym okresie ubiegłego roku).

Koszty działalności ubezpieczeniowej wzrosły o 10,95%

Zakłady ubezpieczeń poniosły na swoją działalność koszty w wysokości blisko 23 zł z każdych 100 zł składki

Łącznie koszty administracyjne i akwizycji wyniosły w analizowanym okresie 2012 r. 10,37 mld zł i wzrosły w porównaniu z 2011 r. o 11,36% tj. o 1,06 mld zł.

Wykres 7. Koszty działalności ubezpieczeniowej w mld zł po III kwartałach lat 2007-2012

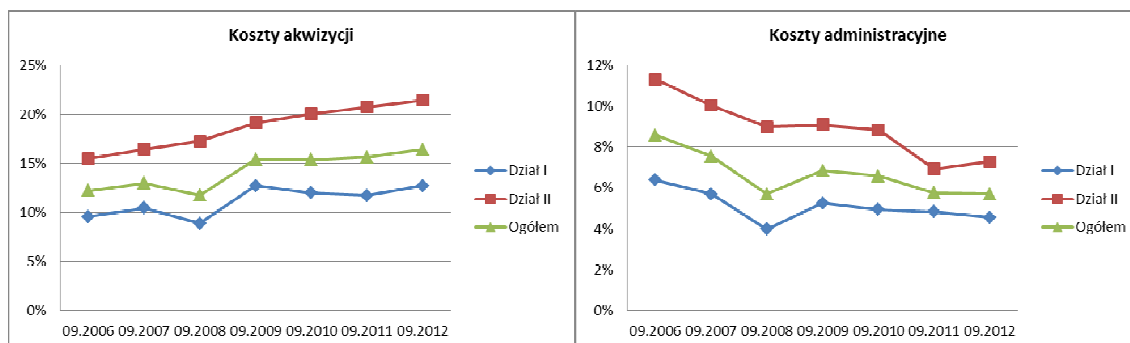


Źródło: Sprawozdania finansowe i statystyczne zakładów ubezpieczeń

Koszty akwizycji obejmują m.in. wszelkie koszty związane z zawieraniem i odnawianiem umów ubezpieczenia (np. prowizje agencyjne, koszty badań lekarskich, koszty ekspertyz). Obejmują również płacone cedentom prowizje reasekuracyjne i udziały w zyskach. W trakcie III kwartałów 2012 r. koszty akwizycji w zakładach ubezpieczeń ogółem osiągnęły kwotę 7,70 mld zł i były wyższe o 12,97% (tj. o 0,88 mld zł) w stosunku 2011 r. Koszty akwizycji łącznie stanowiły 16,39% składki przypisanej brutto sektora ubezpieczeń, co oznacza wzrost o 0,75 p.p. w stosunku do analogicznego okresu ubiegłego roku. Koszty akwizycji w dziale I wyniosły 3,46 mld zł (wzrost roczny o 20,20%) i stanowiły 12,74% składki przypisanej brutto działu I (wzrost o 1,02 p.p. w stosunku do analogicznego okresu ubiegłego roku). W dziale II koszty te wyniosły 4,23 mld zł (wzrost o 7,68%) i stanowiły 21,42% składki przypisanej brutto działu II (wzrost o 0,69 p.p. w stosunku do analogicznego okresu ubiegłego roku).

Koszty administracyjne obejmują koszty zarządu i administracji oraz ogólne koszty dotyczące działalności ubezpieczeniowej, takie jak: koszty utrzymania biur, koszty usług obcych, wynagrodzenia, koszty zużycia energii itp. Koszty administracyjne sektora ubezpieczeń w okresie III kwartałów 2012 r. wyniosły 2,68 mld zł (wzrost roczny o 6,96%), w tym 1,24 mld zł w dziale I oraz 1,44 mld zł w dziale II. Koszty te ogółem stanowiły 5,70% składki przypisanej brutto sektora ubezpieczeń (5,75% na 30 września 2011 r.). Udział kosztów administracyjnych w składce przypisanej brutto w dziale I wynosi 4,55% (4,83% na 30 września 2011 r.), a w dziale II 7,28% (6,93% na 30 września 2011 r.).

Wykres 8. Kształtowanie się poziomów kosztów akwizycji i administracji w okresie III kwartałów lat 2006-2012



Źródło: Sprawozdania finansowe i statystyczne zakładów ubezpieczeń

2.3.3. Koszty związane z działalnością lokacyjną

Koszty związane z działalnością lokacyjną wszystkich zakładów ubezpieczeń po III kwartałach 2012 r. wyniosły 2,41 mld zł, co stanowiło spadek o blisko 62,91% w porównaniu z analogicznym okresem 2011 r., kiedy to osiągnęły wartość 6,50 mld zł.

Koszty działalności lokacyjnej spadły o blisko 63%

W dziale I koszty te osiągnęły 1,96 mld zł (spadek z poziomu 5,83 mld zł po III kwartałach 2011 r.). Zmiana ta związana jest głównie ze spadkiem niezrealizowanych strat na lokatach (o 3,05 mld zł) przede wszystkim w ubezpieczeniach z grupy 3 i 1. W dziale II koszty działalności lokacyjnej wyniosły 0,45 mld zł (spadek o 0,21 mld zł), głównie wskutek zmniejszenia się o 0,14 mld zł niezrealizowanych strat na lokatach.

- W strukturze tych kosztów związanych z działalnością lokacyjną ogółem dominują niezrealizowane straty na lokatach, które stanowiły 54,48% kosztów oraz wynik ujemny z realizacji lokat, który stanowił 38,04%.
- Rozpatrując z kolei strukturę kosztów związanych z działalnością lokacyjną ogółem wg rodzajów lokat (jedynie z pozycji B aktywów) należy zauważyć, że w kosztach tych dominują koszty wynikające z instrumentów pochodnych (42,27%) oraz z akcji i udziałów (28,27%).

Tabela 4. Zestawienie kosztów związanych z działalnością lokacyjną zakładów ubezpieczeń (w mld zł)

Wyszczególnienie	Dział I				Dział II			
	09.2011	09.2012	Zmiana w %	Zmiana	09.2011	09.2012	Zmiana w %	Zmiana
Razem	5,83	1,96	-66,46%	-3,87	0,67	0,45	-31,89%	-0,21
I. Koszty działalności lokacyjnej	1,58	0,76	-52,22%	-0,83	0,41	0,34	-16,86%	-0,07
1. Koszty utrzymania nieruchomości	0,00	0,00	110,28%	0,00	0,01	0,01	4,85%	0,00
2. Pozostałe koszty działalności lokacyjnej	0,08	0,08	-5,35%	0,00	0,06	0,05	-6,56%	0,00
3. Wynik ujemny z rewaloryzacji lokat	0,01	0,03	185,85%	0,02	0,01	0,01	38,54%	0,00
4. Wynik ujemny z realizacji lokat	1,49	0,65	-56,50%	-0,84	0,34	0,27	-20,23%	-0,07
II. Niezrealizowane straty na lokatach	4,25	1,20	-71,76%	-3,05	0,26	0,11	-55,93%	-0,14

Źródło: Sprawozdania finansowe i statystyczne zakładów ubezpieczeń

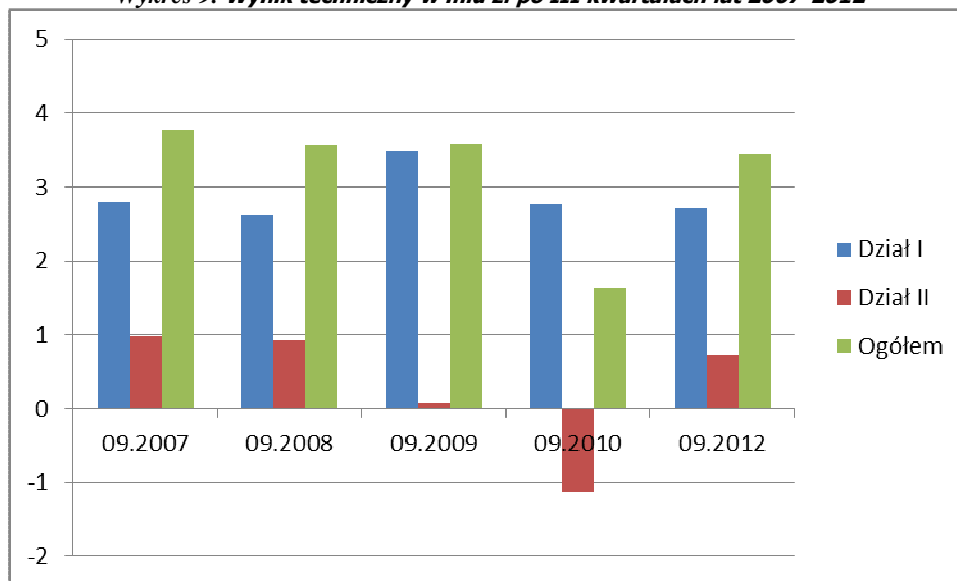
2.4. Wyniki zakładów ubezpieczeń

2.4.1. Wynik techniczny

W okresie trzech kwartałów 2012 r. zakłady ubezpieczeń odnotowały zysk techniczny na poziomie 3,44 mld zł (wzrost o 19,79%, tj. o 0,57 mld zł w stosunku do analogicznego okresu roku poprzedniego). W okresie tym w dziale ubezpieczeń na życie zysk techniczny wyniósł 2,72 mld zł (wzrost o 4,96%), a w dziale ubezpieczeń pozostałych osobowych i majątkowych 0,72 mld zł (wzrost o 156,00%).

Zysk techniczny sektora ubezpieczeń był prawie o 20% wyższy niż rok wcześniej

Wykres 9. Wynik techniczny w mld zł po III kwartałach lat 2007-2012



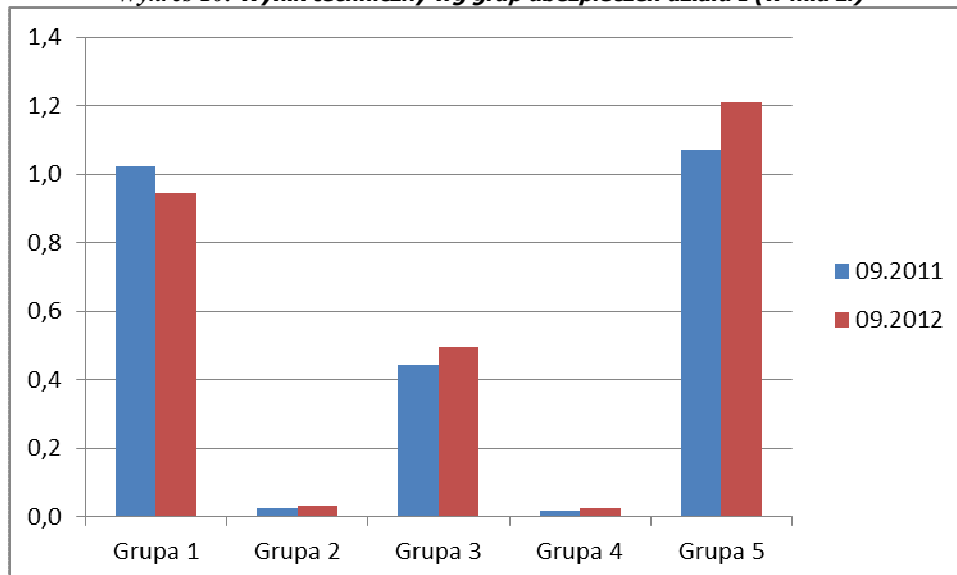
Źródło: Sprawozdania finansowe i statystyczne zakładów ubezpieczeń

■ Wynik techniczny zakładów ubezpieczeń na życie

W okresie III kwartałów 2012 r. zysk techniczny został wypracowany we wszystkich grupach ubezpieczeń na życie. Z punktu widzenia wyników w poszczególnych grupach ubezpieczeń o poprawie wyniku technicznego w dziale I zdecydował przede wszystkim wzrost z 1,07 mld zł do 1,21 mld zł zysku w ubezpieczeniach grupy 5. Należy wskazać, że wzrost rentowności wykazały także ubezpieczenia grup 2, 3 i 4 (w grupie 1 zysk spadł w ciągu roku z 1,02 mld zł do 0,94 mld zł).

We wszystkich grupach ubezpieczeń w dziale I wypracowany został dodatni wynik techniczny

Wykres 10. Wynik techniczny wg grup ubezpieczeń działu I (w mld zł)



Źródło: Sprawozdania finansowe i statystyczne zakładów ubezpieczeń

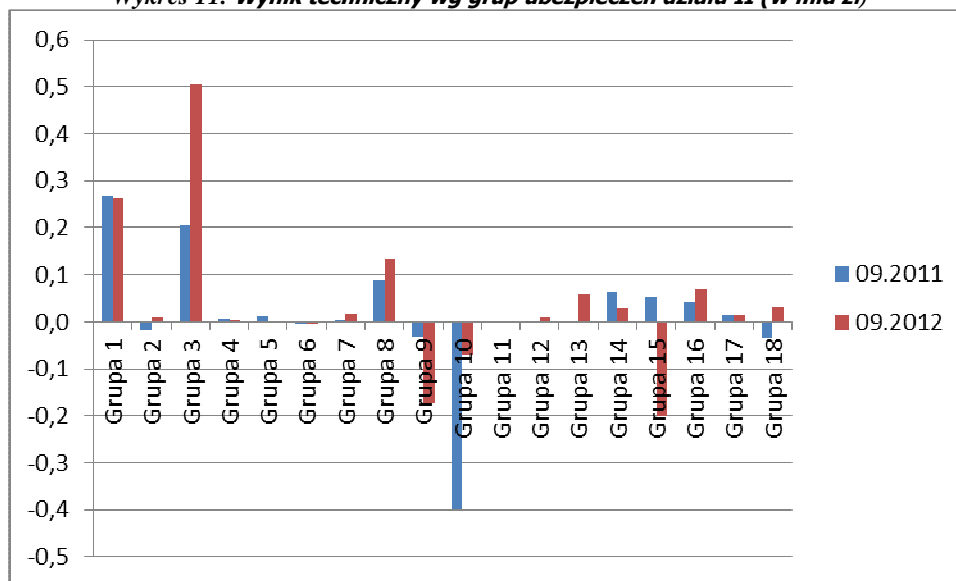
■ Wynik techniczny zakładów ubezpieczeń pozostałych osobowych i majątkowych

Do najbardziej rentownych grup ubezpieczeń działu II należały ubezpieczenia grupy 3, grupy 1 oraz grupy 8. Z kolei zakłady ubezpieczeń działu II traciły głównie na działalności w grupie 15 i 9, co związane było ze wzrostem odszkodowań wypłacanych z tytułu udzielonych gwarancji ubezpieczeniowych (w szczególności gwarancji dotyczących branży budowlanej), jak również wzrostem wypłacanych odszkodowań i świadczeń

Na zysk techniczny działu II wpływ miały głównie dobre wyniki w grupach 3, 1 oraz 8

w ubezpieczeniach pozostałych szkód rzeczowych w związku z przymrozkami mającymi miejsce na początku 2012 r. W trzecim kwartale 2012 r. odnotowana została także strata techniczna w ubezpieczeniach grupy 10 (OC komunikacyjne) w wysokości 68,70 mln zł, w przeciwieństwie do zysku wykazanego po I i II kwartale 2012 r., co związane było przede wszystkim ze wzrostem rezerwy na niewypłacone odszkodowania i świadczenia brutto (sezonowe zwiększenie szkód w okresie wakacyjnym). Należy jednak podkreślić, że według stanu na 30 września 2012 r. strata techniczna w grupie 10 jest niższa o 329,29 mln zł, tj. 82,77% w porównaniu z okresem analogicznym roku 2011, co związane jest przede wszystkim ze wzrostem przychodów z tytułu składki przypisanej brutto (zmiana taryf składek).

Wykres 11. Wynik techniczny wg grup ubezpieczeń działu II (w mld zł)



Źródło: Sprawozdania finansowe i statystyczne zakładów ubezpieczeń

2.4.2. Wynik z działalności lokacyjnej

Należy zauważyć, że w przypadku zakładów ubezpieczeń na życie działalność lokacyjna jest ujęta w technicznym rachunku ubezpieczeń, więc omawiany powyżej wynik techniczny tego działu, prezentuje zarówno wynik z działalności ubezpieczeniowej, jak i lokacyjnej. Wynik z działalności lokacyjnej ogółem wynosił po III kwartałach 2012 r. 7,96 mld zł, czyli o 6,18 mld zł więcej niż w analogicznym okresie roku poprzedniego. Zakłady ubezpieczeń działu I oraz działu II wykazały z działalności lokacyjnej zysk, odpowiednio 3,99 mld zł i 2,97 mld zł.

Tabela 5. Zestawienie przychodów i kosztów z działalności lokacyjnej zakładów ubezpieczeń (w mld zł)

Wyszczególnienie	Dział I				Dział II			
	09.2011	09.2012	Zmiana w %	Zmiana	09.2011	09.2012	Zmiana w %	Zmiana
Wynik z działalności lokacyjnej	-1,48	4,99	-	6,47	3,26	2,97	-8,90%	-0,29
Przychody z działalności lokacyjnej	4,35	6,95	59,77%	2,60	3,92	3,42	-12,81%	-0,50
Koszty związane z działalnością lokacyjną	5,83	1,96	-66,46%	-3,87	0,67	0,45	-31,89%	-0,21

Źródło: Sprawozdania finansowe i statystyczne zakładów ubezpieczeń

2.4.3. Wynik finansowy netto

Wynik finansowy netto sektora ubezpieczeń w okresie III kwartałów 2012 r. wyniósł 5,53 mld zł i wzrósł o 5,98% tj. o 0,31 mld zł w porównaniu z analogicznym okresem 2011 r. Wynik finansowy netto działu I wyniósł 2,60 mld zł i w porównaniu z poprzednim rokiem wzrósł o 14,51%. W dziale II wynik finansowy netto osiągnął wartość 2,92 mld zł i w odniesieniu do 2011 r. zanotował on nieznaczny spadek w wysokości 0,62%.

Sektor ubezpieczeń wykazał wyższy o prawie 6% zysk finansowy

Wykres 12. Wynik finansowy netto w mld zł po III kwartałach lat 2007-2012



Źródło: Sprawozdania finansowe i statystyczne zakładów ubezpieczeń

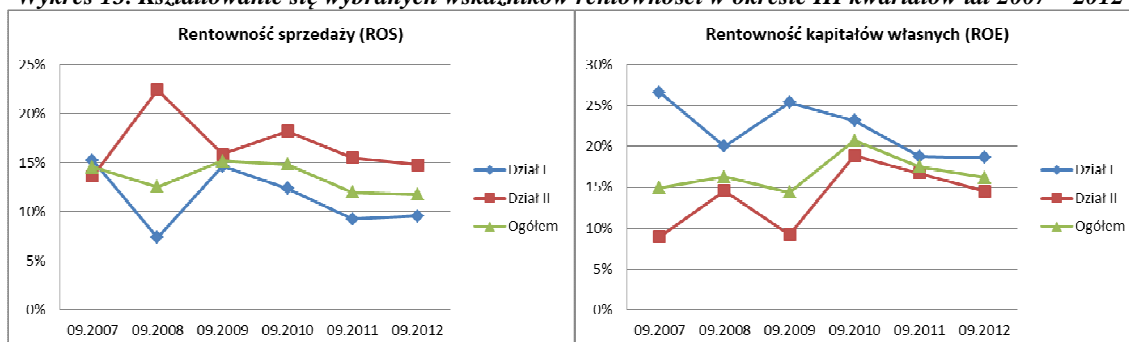
Zysk finansowy netto osiągnęły 23 zakłady ubezpieczeń na życie oraz 26 zakładów ubezpieczeń pozostałych osobowych i majątkowych. W przypadku zakładów ubezpieczeń działu I wynik finansowy netto uległ polepszeniu, w stosunku do stanu w analogicznym okresie 2011 r., w 15 zakładach ubezpieczeń, głównie w związku z poprawą wyników na działalności lokacyjnej poprzez wzrost przychodów z lokat oraz niezrealizowanych zysków z lokat przy istotnym zmniejszeniu się niezrealizowanych strat na lokatach. W przypadku zakładów ubezpieczeń działu II wynik finansowy netto uległ poprawie, w stosunku do 2011 r., w 19 zakładach ubezpieczeń.

Zysk finansowy netto wykazało 49 zakładów ubezpieczeń

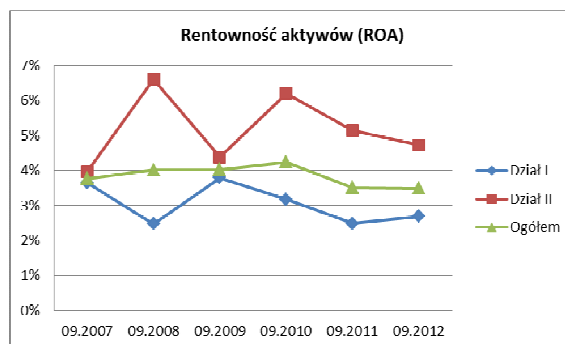
■ Wskaźniki rentowności

Wskaźniki rentowności obrazują relacje zachodzące pomiędzy wynikami finansowymi zakładu ubezpieczeń w odniesieniu do różnych kategorii ekonomicznych, mają więc za zadanie ocenę zysku osiągniętego z poniesionych nakładów. Wskaźniki rentowności określają wielkość wyniku finansowego (brutto lub netto) przypadającą na jednostkę zaangażowanych w zakładzie ubezpieczeń kapitałów własnych, aktywów ogółem czy składki przypisanej brutto. W przypadku odnotowanego zysku określają stopę zwrotu ze środków będących w dyspozycji zakładu ubezpieczeń bądź z działalności ubezpieczeniowej.

Wykres 13. Kształtowanie się wybranych wskaźników rentowności w okresie III kwartałów lat 2007 – 2012⁴



⁴ Rentowność sprzedaży (ROS) - wskaźnik informuje o udziale wyniku finansowego netto w wartości składki przypisanej brutto. Rentowność kapitałów własnych (ROE) - wskaźnik będący relacją wyniku finansowego netto do wartości kapitałów własnych. Rentowność aktywów (ROA) - wskaźnik stanowi relację wyniku finansowego netto do wartości aktywów.



Źródło: Sprawozdania finansowe i statystyczne zakładów ubezpieczeń

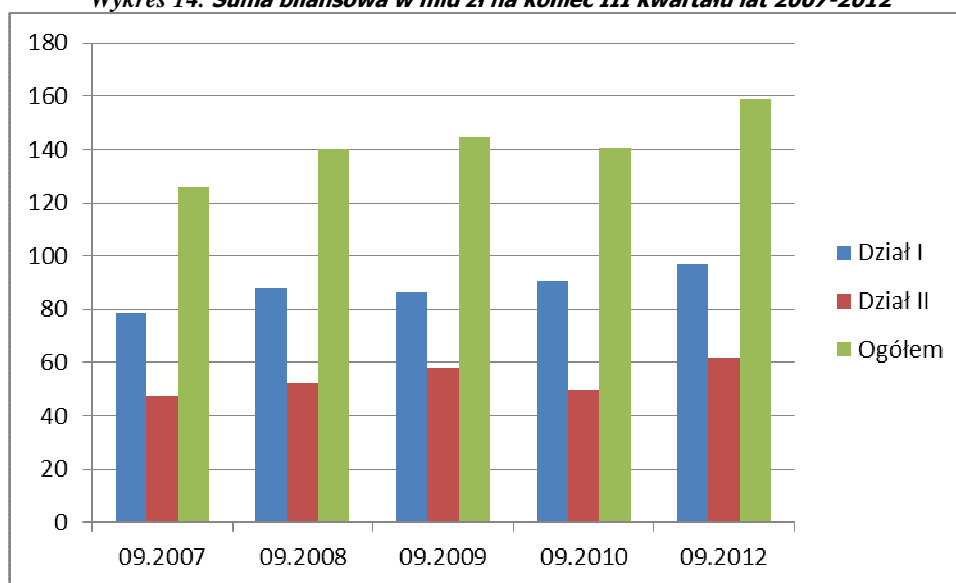
2.5. Aktywa zakładów ubezpieczeń

Wartość aktywów zakładów ubezpieczeń na III kwartał 2012 r. wyniosła 158,72 mld zł i wzrosła w porównaniu z 2011 r. o 6,86%, tj. o 10,19 mld zł.

- Aktywa zakładów ubezpieczeń na życie, równe 96,81 mld zł, wzrosły o 5,95% (tj. o 5,43 mld zł) w porównaniu z III kwartałem 2011 r.
- W zakładach pozostałych ubezpieczeń osobowych i majątkowych wartość aktywów wyniosła 61,91 mld zł, co w porównaniu z III kwartałem 2011 r. stanowi wzrost o 8,33% tj. o 4,76 mld zł.

Aktywa zakładów ubezpieczeń obu działów ubezpieczeń zwiększyły się, ogółem o 6,86%

Wykres 14. Suma bilansowa w mld zł na koniec III kwartału lat 2007-2012



Źródło: Sprawozdania finansowe i statystyczne zakładów ubezpieczeń

Główną pozycją aktywów zakładów ubezpieczeń działu I i działu II są lokaty (pozycja B aktywów), stanowiące 61,50% sumy bilansowej oraz aktywa netto ubezpieczeń na życie, gdy ryzyko lokaty (inwestycyjne) ponosi ubezpieczający, których udział w sumie bilansowej wynosi 26,75%.

Główną pozycję aktywów zakładów ubezpieczeń stanowią lokaty

Tabela 6. Aktywa zakładów ubezpieczeń (w mld zł) po III kwartałach lat 2011-2012

Wyszczególnienie	09.2011	09.2012	Zmiana (w %)	Zmiana (w mld zł)	udział
Dział I	91,38	96,81	5,95 %	5,43	100,00 %
wartości niematerialne i prawne	0,15	0,18	19,98 %	0,03	0,18 %
lokaty B	49,24	48,55	-1,39 %	-0,68	50,15 %
lokaty C	36,74	42,45	15,54 %	5,71	43,85 %
należności	1,26	1,35	7,17 %	0,09	1,39 %
inne składniki aktywów	0,81	0,58	-28,78 %	-0,23	0,60 %
rozliczenia międzyokresowe	3,18	3,70	16,35 %	0,52	3,82 %
Dział II	57,15	61,91	8,33 %	4,76	100,00 %
wartości niematerialne i prawne	0,38	0,44	13,45 %	0,05	0,70 %
lokaty B	46,13	49,06	6,36 %	2,93	79,25 %
należności	5,91	7,65	29,47 %	1,74	12,36 %
inne składniki aktywów	0,61	0,63	3,27 %	0,02	1,02 %
rozliczenia międzyokresowe	4,11	4,13	0,29 %	0,01	6,66 %

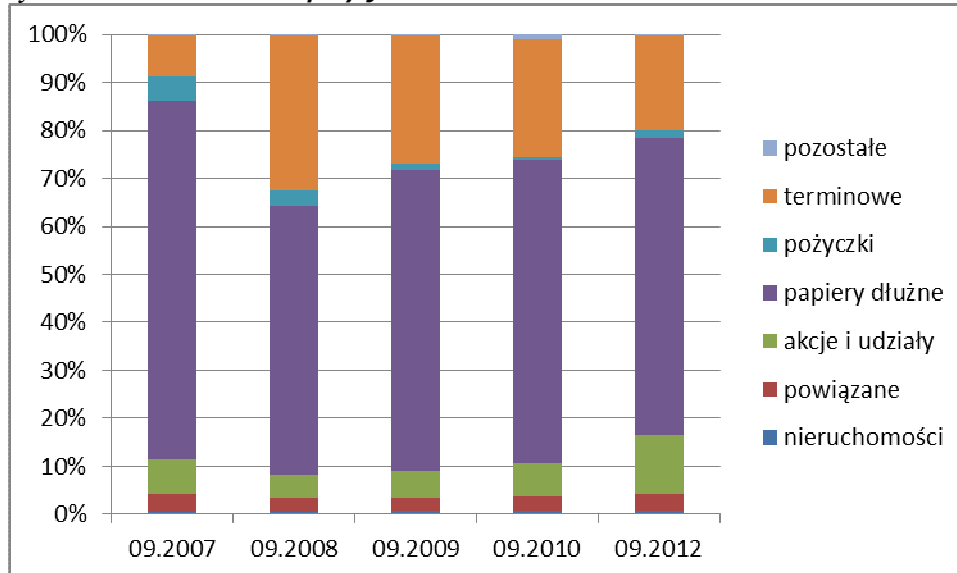
Źródło: Sprawozdania finansowe i statystyczne zakładów ubezpieczeń

2.5.1. Lokaty zakładów ubezpieczeń (lokaty z pozycji B aktywów)

Wartość lokat z pozycji B aktywów zakładów ubezpieczeń na koniec III kwartału 2012 r. wyniosła 97,61 mld zł, co w porównaniu z III kwartałem 2011 r. stanowi wzrost o 2,36%, tj. o 2,25 mld zł. Główną pozycję w strukturze lokat stanowią dłużne papiery wartościowe (głównie dłużne papiery wartościowe Skarbu Państwa) i depozyty bankowe, których udział wynosi odpowiednio: 61,67% oraz 13,68%.

W zakładach ubezpieczeń na życie, na koniec III kwartału 2012 r., lokaty z pozycji B aktywów wyniosły 48,55 mld zł, co oznacza, że w stosunku do III kwartału 2011 r. zmniejszyły się o 1,39%, tj. o 0,68 mld zł. Udział lokat B w strukturze aktywów zakładów ubezpieczeń działu I wyniósł 50,15%.

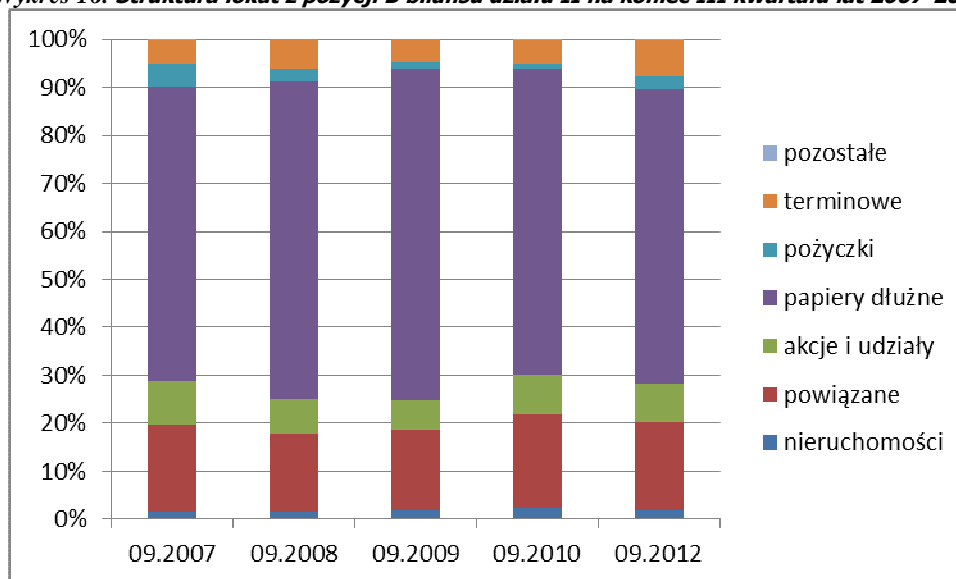
Wykres 15. Struktura lokat z pozycji B bilansu działu I na koniec III kwartału lat 2007-2012



Źródło: Sprawozdania finansowe i statystyczne zakładów ubezpieczeń

W zakładach pozostałych ubezpieczeń osobowych i majątkowych wartość lokat na koniec III kwartału 2012 r. wyniosła 49,06 mld zł, co stanowi wzrost w porównaniu z III kwartałem 2011 r. o 6,36%, tj. o 2,93 mld zł. Udział lokat B w strukturze aktywów zakładów ubezpieczeń działu II wyniósł 79,25%.

Wykres 16. **Struktura lokat z pozycji B bilansu działu II na koniec III kwartału lat 2007-2012**



Źródło: Sprawozdania finansowe i statystyczne zakładów ubezpieczeń

2.6. Pasywa zakładów ubezpieczeń

Główną pozycję pasywów zakładów ubezpieczeń stanowią rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe przeznaczone na pokrycie bieżących i przyszłych zobowiązań wynikających z zawartych umów ubezpieczenia oraz kapitały własne. Udział rezerw techniczno – ubezpieczeniowych na udziale własnym w sumie bilansowej na koniec III kwartału 2012 r. wyniósł 69,81%, natomiast kapitały własne stanowiły 21,50% wartości sumy bilansowej.

Główną pozycję pasywów zakładów ubezpieczeń stanowią rezerwy techniczno – ubezpieczeniowe brutto oraz kapitały własne

Tabela 7. **Pasywa zakładów ubezpieczeń (w mld zł) po III kwartałach lat 2011-2012**

Wyszczególnienie	09.2011	09.2012	Zmiana (w %)	Zmiana (w mld zł)	udział
Dział I	91,38	96,81	5,95 %	5,43	100,00 %
kapitały własne	12,12	14,00	15,46 %	1,87	14,46 %
zobowiązania podporządkowane	0,06	0,06	0,10 %	0,00	0,06 %
rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe brutto	74,26	78,60	5,86 %	4,35	81,19 %
udział reasekuratorów w rezerwach	1,28	1,42	10,90 %	0,14	1,47 %
oszacowane regresy i odzyski	0,00	0,00	-	0,00	0,00 %
pozostałe rezerwy	0,95	1,27	33,67 %	0,32	1,32 %
zobowiązania z tytułu depozytów reasekuracyjnych	1,24	1,33	6,53 %	0,08	1,37 %
pozostałe zobowiązania i fundusze specjalne	3,44	2,35	-31,81 %	-1,09	2,42 %
rozliczenia międzyokresowe	0,58	0,63	7,46 %	0,04	0,65 %
Dział II	57,15	61,91	8,33 %	4,76	100,00 %
kapitały własne	17,61	20,13	14,30 %	2,52	32,51 %
zobowiązania podporządkowane	0,07	0,09	34,88 %	0,02	0,15 %
rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe brutto	35,62	39,17	9,97 %	3,55	63,27 %
udział reasekuratorów w rezerwach	4,62	5,55	20,17 %	0,93	8,96 %
oszacowane regresy i odzyski	0,27	0,27	0,13 %	0,00	0,44 %
pozostałe rezerwy	0,75	0,93	23,06 %	0,17	1,50 %
zobowiązania z tytułu depozytów reasekuracyjnych	1,02	1,45	43,20 %	0,44	2,35 %
pozostałe zobowiązania i fundusze specjalne	5,96	4,84	-18,88 %	-1,13	7,81 %
rozliczenia międzyokresowe	1,01	1,12	10,87 %	0,11	1,80 %

Źródło: Sprawozdania finansowe i statystyczne zakładów ubezpieczeń

2.6.1. Kapitały własne zakładów ubezpieczeń

Wartość kapitałów własnych zakładów ubezpieczeń na koniec III kwartału 2012 r. wyniosła 34,12 mld zł i w odniesieniu do poprzedniego roku zwiększyła się o 14,77%, tj. o 4,39 mld zł.

Wartość kapitałów własnych wzrosła w obu działach ubezpieczeń, ogółem o 14,77%

- Wartość kapitałów własnych **zakładów ubezpieczeń na życie** na koniec III kwartału 2012 r. wyniosła 14,00 mld zł i w odniesieniu do poprzedniego roku ich wartość wzrosła się o 15,46%, tj. o 1,87 mld zł. Poziom kapitałów własnych kształtuje się na poziomie 14,46% sumy bilansowej.
- Wartość kapitałów własnych **zakładów pozostałych ubezpieczeń osobowych i majątkowych** na koniec III kwartału 2012 r. wyniosła 20,13 mld zł. Kapitały te wzrosły o 2,52 mld zł, tj. 14,30% w stosunku do poprzedniego roku. Wielkość kapitałów własnych stanowi 32,51% wartości pasywów.

W okresie III kwartałów 2012 r. zostało wydanych 13 decyzji w sprawie wyrażenia zgody na zmianę statutów w zakresie wysokości kapitału zakładowego (w tym 11 decyzji o podwyższeniu kapitału zakładowego oraz 2 decyzje dotyczące obniżenia wartości kapitału zakładowego).

■ Bezpośrednie inwestycje zagraniczne

Wartość bezpośrednich inwestycji zagranicznych w kapitale podstawowym zakładów ubezpieczeń na koniec III kwartału 2012 r. wyniosła 4,38 mld zł (2,06 mld zł w przypadku zakładów ubezpieczeń działu I oraz 2,32 mld zł w przypadku zakładów ubezpieczeń działu II), co stanowiło 77,69% łącznych kapitałów podstawowych sektora ubezpieczeń (odpowiednio: 70,91% w dziale I oraz 84,93% w dziale II). Ze względu na pochodzenie kapitału zagranicznego, wśród inwestorów z 12 krajów na dzień 30 września 2012 r. dominował kapitał austriacki wynoszący 31,67% (inwestycje w 10 zakładach ubezpieczeń o łącznej wartości 1,39 mld zł). Wysoki był również udział kapitału niemieckiego (inwestycje w 19 zakładach ubezpieczeń na kwotę 1,05 mld zł, co stanowi 24,04% wartości inwestycji zagranicznych) oraz holenderskiego (inwestycje w 5 zakładach wynoszące 0,74 mld zł – 16,82% inwestycji zagranicznych).

Na koniec III kwartału 2012 r. działalność ubezpieczeniową prowadziło 46 zakładów ubezpieczeń z przeważającym udziałem kapitału zagranicznego⁵ oraz 14 zakładów ubezpieczeń z przeważającym udziałem kapitału krajowego⁶.

2.6.2. Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe brutto

Wartość rezerw techniczno-ubezpieczeniowych brutto zakładów ubezpieczeń na koniec III kwartału 2012 r. wyniosła 117,77 mld zł i w porównaniu z III kwartałem 2011 r. wzrosła o 7,19%, tj. o 7,90 mld zł.

■ Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe zakładów ubezpieczeń na życie

Wartość rezerw techniczno-ubezpieczeniowych brutto zakładów ubezpieczeń na życie na koniec III kwartału 2012 r. wyniosła 78,60 mld zł. W porównaniu z III kwartałem 2011 r. stanowiło to wzrost rezerw techniczno-ubezpieczeniowych brutto o 5,86%, tj. o 4,35 mld zł.

Na koniec III kwartału 2012 r. w strukturze rezerw techniczno-ubezpieczeniowych zakładów ubezpieczeń na życie dominującą pozycję zajmują rezerwy ubezpieczeń na życie, gdy ryzyko lokaty (inwestycyjne) ponosi ubezpieczający oraz rezerwy ubezpieczeń na życie, wynoszące na koniec III kwartału 2011 r. odpowiednio: 53,99% oraz 41,99% rezerw.

W bezpośrednich inwestycjach zagranicznych dominuje kapitał austriacki oraz niemiecki

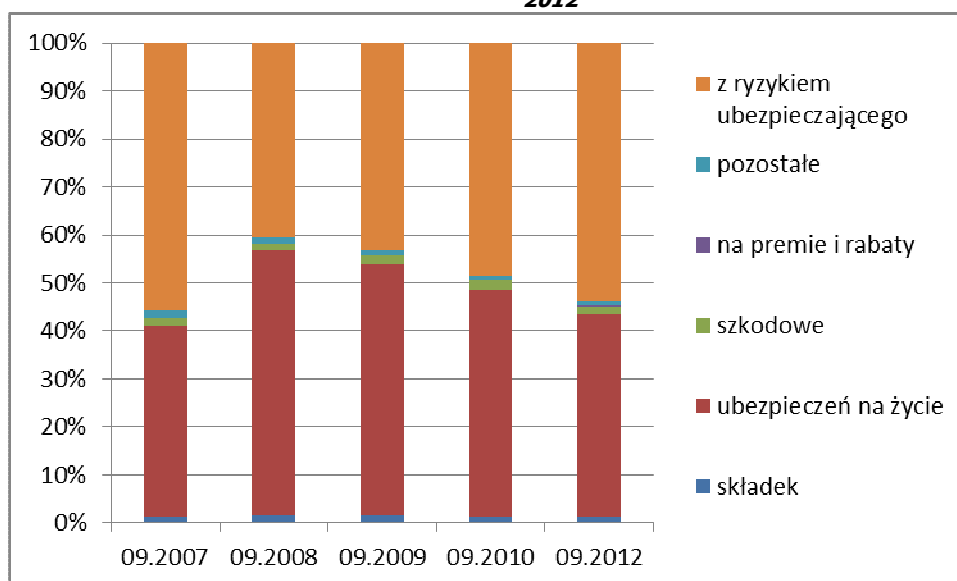
Wzrost rezerw techniczno-ubezpieczeniowych brutto o 7,19%

W dziale I w strukturze rezerw najwyższy udział posiadają rezerwy ubezpieczeń na życie, gdy ryzyko lokaty (inwestycyjne) ponosi ubezpieczający

⁵ Udział inwestycji zagranicznych w kapitale podstawowym przekracza 50%.

⁶ Udział inwestycji krajowych w kapitale podstawowym przekracza 50%.

Wykres 17. *Struktura rezerw techniczno – ubezpieczeniowych brutto działu I na koniec III kwartału lat 2007-2012*



Źródło: Sprawozdania finansowe i statystyczne zakładów ubezpieczeń

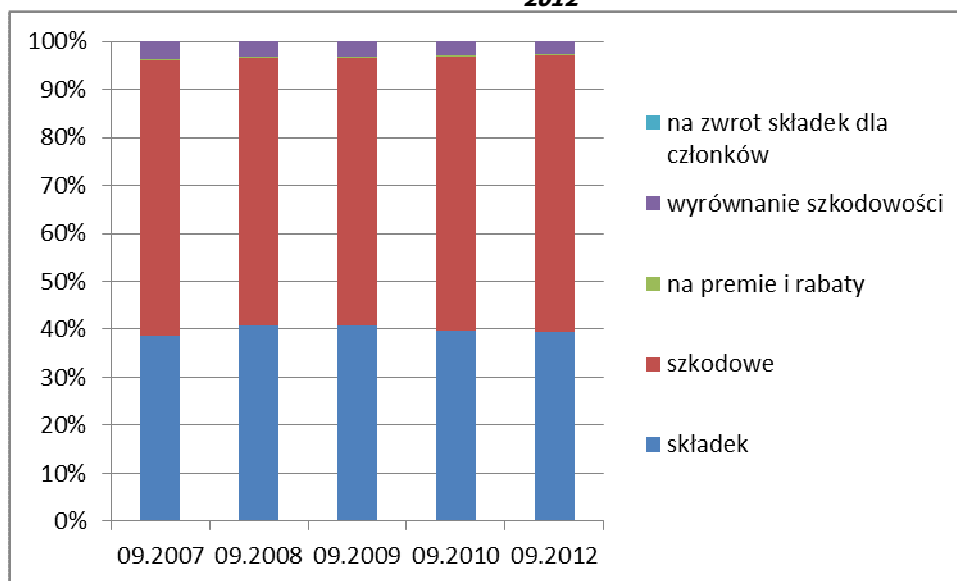
■ **Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe zakładów ubezpieczeń pozostałych osobowych i majątkowych**

W zakładach pozostałych ubezpieczeń osobowych i majątkowych wartość rezerw techniczno-ubezpieczeniowych brutto na koniec III kwartału 2012 r. wyniosła 39,17 mld zł. W porównaniu z III kwartałem 2011 r. nastąpił wzrost rezerw o 9,97%, tj. o 3,55 mld zł.

Na koniec III kwartału 2012 r. w strukturze rezerw techniczno-ubezpieczeniowych brutto dominującą pozycję zajmowały rezerwy na niewypłacone odszkodowania i świadczenia oraz rezerwa składek łącznie z rezerwą na pokrycie ryzyka niewygasłego, wynoszące odpowiednio 57,85% oraz 39,35% rezerw.

W dziale II w strukturze rezerw techniczno – ubezpieczeniowych najwyższy udział posiada rezerwa na niewypłacone odszkodowania i świadczenia

Wykres 18. *Struktura rezerw techniczno – ubezpieczeniowych brutto działu I na koniec III kwartału lat 2007-2012*



Źródło: Sprawozdania finansowe i statystyczne zakładów ubezpieczeń

2.7. Wypłacalność zakładów ubezpieczeń

Analizie poddane zostało kształtowanie się wskaźników wypłacalności zakładów ubezpieczeń określonych w ustawie o działalności ubezpieczeniowej.

Zgodnie z art. 146 ust. 1⁷ ustawy o działalności ubezpieczeniowej zakład ubezpieczeń zobowiązany jest do posiadania środków własnych w wysokości nie niższej niż margines wypłacalności i nie niższej niż kapitał gwarancyjny.

- Środki własne stanowią bufor bezpieczeństwa dla działalności zakładu ubezpieczeń. Odpowiadają one wysokości aktywów zakładu ubezpieczeń z wyłączeniem aktywów przeznaczonych na pokrycie wszelkich przewidywalnych zobowiązań, wartości niematerialnych i prawnych, aktywów z tytułu odroczonego podatku oraz aktywów finansujących inwestycje w ramach ubezpieczeniowej grupy kapitałowej i konglomeratu finansowego.
- Margines wypłacalności określa globalne dodatkowe ryzyko, na jakie narażony jest zakład ubezpieczeń ponad ponoszone ryzyko ubezpieczeniowe i ryzyko wynikające z prowadzonej działalności gospodarczej.
- Kapitał gwarancyjny równy jest jednej trzeciej marginesu wypłacalności, jednak nie mniej niż minimalna wysokość kapitału gwarancyjnego⁸ (stanowi najczęściej wymóg kapitałowy w przypadku zakładów ubezpieczeń w początkowej fazie działalności).

Środki własne stanowią bufor bezpieczeństwa dla działalności zakładu ubezpieczeń

Zgodnie z art. 154 ust. 1⁷ ustawy o działalności ubezpieczeniowej zakład ubezpieczeń obowiązany jest posiadać aktywa spełniające warunki określone w ustawie w wysokości nie niższej niż wartość rezerw techniczno-ubezpieczeniowych w ujęciu brutto. W szczególności ustawa wskazuje, iż aktywa te powinny być w odpowiedni sposób zróżnicowane i rozproszone (zdywersyfikowane).

Na dzień 30 września 2012 r. wszystkie zakłady ubezpieczeń spełniały wymóg pokrycia marginesu wypłacalności/kapitału gwarancyjnego środkami własnymi oraz wymóg w zakresie pokrycia rezerw techniczno-ubezpieczeniowych aktywami.

■ Pokrycie marginesu wypłacalności środkami własnymi

Wskaźnik pokrycia marginesu wypłacalności środkami własnymi ukształtował się na koniec III kwartału 2012 r. na poziomie **383,00%**, co oznacza wzrost o 48,85 p.p. w porównaniu z III kwartałem 2011 r. Wzrost środków własnych to efekt m.in. rekomendacji organu nadzoru dotyczącej zasad wypłaty dywidendy za 2011 r. Należy wskazać, iż sektor ubezpieczeniowy wykazuje znaczną nadwyżkę środków własnych w stosunku do wymogów kapitałowych sektora.

- W przypadku zakładów ubezpieczeń na życie wielkość ww. wskaźnika na koniec III kwartału 2012 r. wzrosła w porównaniu z analogicznym okresem roku poprzedniego z 296,42% do 336,46% (tj. o 40,05 p.p.).
- W zakładach pozostałych ubezpieczeń osobowych i majątkowych wskaźnik pokrycia marginesu wypłacalności środkami własnymi na koniec III kwartału 2012 r.

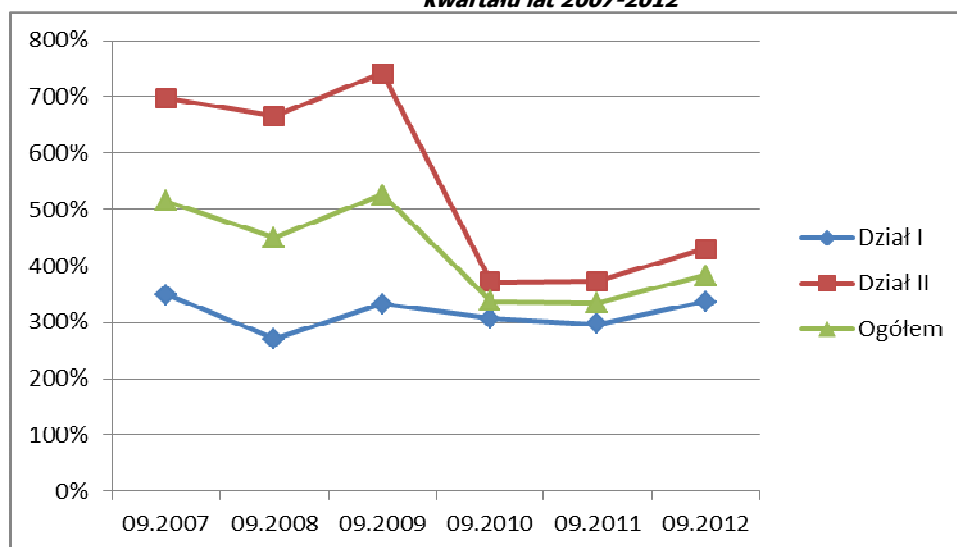
Wskaźnik pokrycia marginesu wypłacalności środkami własnymi wzrósł w obu działach ubezpieczeń, ogółem aż o 48,85 p.p.

⁷ Dotyczy również – zgodnie z art. 223 z ustawy o działalności ubezpieczeniowej – zakładów reasekuracji

⁸ Minimalna wysokość kapitału gwarancyjnego zakładów ubezpieczeń ustalana jest zgodnie z rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 28 listopada 2003 r. w sprawie sposobu wyliczenia wysokości marginesu wypłacalności oraz minimalnej wysokości kapitału gwarancyjnego dla działów i grup ubezpieczeń (Dz. U. Nr 211, poz. 2060, z późn. zm.). W przypadku zakładów reasekuracji zastosowanie mają przepisy rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 2 października 2009 r. w sprawie sposobu wyliczenia wysokości marginesu wypłacalności zakładów reasekuracji oraz minimalnej wysokości kapitału gwarancyjnego dla rodzajów reasekuracji (Dz.U. Nr 169, poz. 1330, z późn. zm.).

ukszałtował się na poziomie 429,97%, co oznacza wzrost o 57,32 p.p. w porównaniu z III kwartałem 2011 r.

Wykres 19. *Kształtowanie się wskaźnika pokrycia marginesu wypłacalności środkami własnymi na koniec III kwartału lat 2007-2012*



Źródło: Sprawozdania finansowe i statystyczne zakładów ubezpieczeń

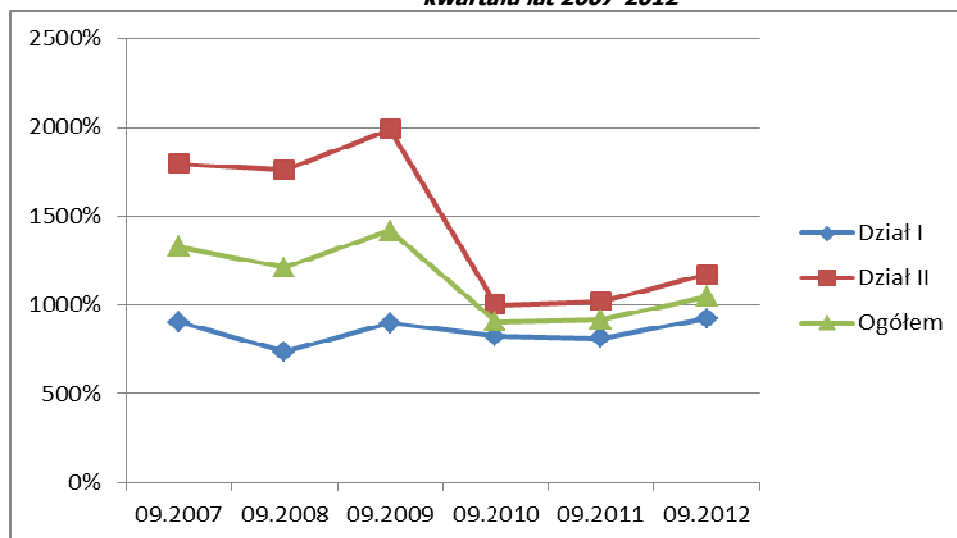
■ Pokrycie kapitału gwarancyjnego środkami własnymi

Wartość wskaźnika pokrycia kapitału gwarancyjnego środkami własnymi na koniec III kwartału 2012 r. wzrosła w porównaniu z III kwartałem 2011 r. z 917,84% do **1048,17%** (tj. o 130,33 p.p.)

- W zakładach ubezpieczeń na życie wartość ww. wskaźnika na koniec III kwartału 2012 r. wzrosła o 108,63 p.p. w porównaniu z 2011 r. z 815,31% do 923,94%. Zwiększenie się wielkości wskaźnika jest konsekwencją przede wszystkim wyższej dynamiki wzrostu środków własnych niż wzrostu kapitału gwarancyjnego.
- W zakładach pozostałych ubezpieczeń osobowych i majątkowych wskaźnik pokrycia kapitału gwarancyjnego środkami własnymi ukształtował się na koniec III kwartału 2012 r. na poziomie 1172,72%, co oznacza wzrost w porównaniu z III kwartałem 2011 r. o 150,57 p.p. Powyższe związane jest z wyższą dynamiką wzrostu środków własnych niż wzrostem kapitału gwarancyjnego.

Wskaźniki pokrycia kapitału gwarancyjnego środkami własnymi w dziale I i dziale II odnotowały wzrost o 130,33 p.p.

Wykres 20. *Kształtowanie się wskaźnika pokrycia kapitału gwarancyjnego środkami własnymi na koniec III kwartału lat 2007-2012*



Źródło: Sprawozdania finansowe i statystyczne zakładów ubezpieczeń

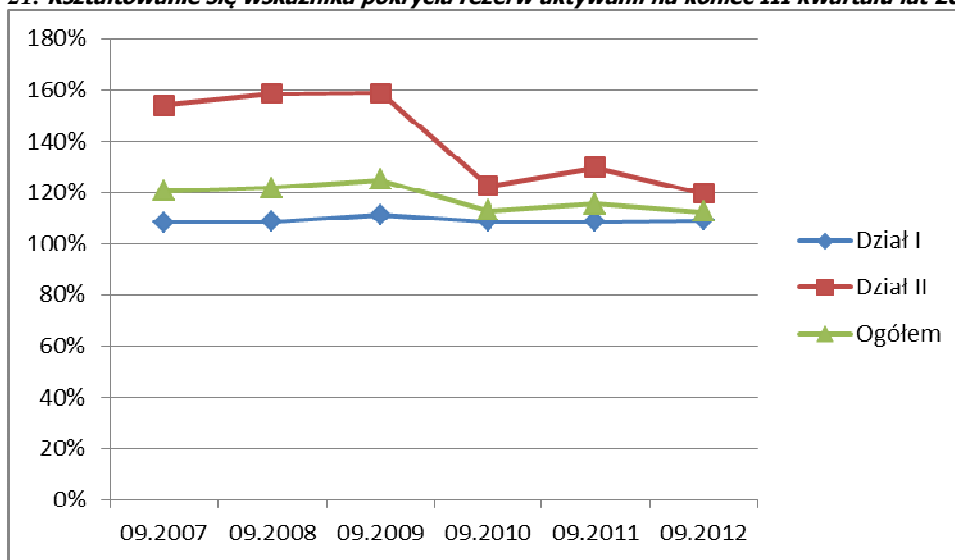
■ Pokrycie rezerw techniczno-ubezpieceniowych aktywami spełniającymi warunki określone w ustawie

Wskaźnik pokrycia rezerw techniczno-ubezpieceniowych dopuszczalnymi aktywami ukształtował się na koniec III kwartału 2012 r. na poziomie **112,56%**, co stanowi spadek o 2,91 p.p. w porównaniu z III kwartałem 2011 r.

W zakładach ubezpieczeń na życie wartość ww. wskaźnika na koniec III kwartału 2012 r. wzrosła ze 108,65% do 109,10% (tj. o 0,46 p.p.) w porównaniu z III kwartałem 2011 r., natomiast w zakładach pozostałych ubezpieczeń osobowych i majątkowych wartość tego wskaźnika spadła z 129,81% do 119,56% (tj. o 10,25 p.p.).

Pokrycie rezerw techniczno – ubezpieczeniowych aktywami zmniejszyło się o 2,91 p.p.

Wykres 21. *Kształtowanie się wskaźnika pokrycia rezerw aktywami na koniec III kwartału lat 2007-2012*



Źródło: Sprawozdania finansowe i statystyczne zakładów ubezpieczeń

3. Plany finansowe zakładów ubezpieczeń po III kwartałach 2012 r. i ich realizacja

Porównując wyniki sektora ubezpieczeń po III kwartałach 2012 r. z planami finansowymi zakładów za ten okres należy wskazać, że z perspektywy sektora ubezpieczeń ogółem, osiągnięte pozycje bilansowe są zbieżne z zaplanowanymi. Większe odstępstwa od realizacji planu występują natomiast w zakresie pozycji rachunku wyników.

Zakłady ubezpieczeń z reguły dobrze planują pozycje bilansowe (odstępstwa do 10%)

Realizacja planów finansowych za III kwartały 2012 r. dla sektora ubezpieczeń na życie przebiegała następująco:

- w zakresie sumy bilansowej w wysokości 103,72% wartości planowanej,
- w zakresie składki przypisanej w wysokości 113,14% wartości planowanej.

Realizacja planów finansowych za III kwartały 2012 r. dla sektora ubezpieczeń majątkowych i osobowych kształtowała się następująco:

- w zakresie sumy bilansowej w wysokości 102,05% wartości planowanej,
- w zakresie składki przypisanej w wysokości 97,85% wartości planowanej.

Tabela 8. Realizacja planów finansowych zakładów ubezpieczeń w zakresie pozycji bilansowych po III kwartałach 2012 r.

Wyszczególnienie	Plan (w mld zł)	Wynik (w mld zł)	Realizacja planu
Dział I			
Suma bilansowa	93,34	96,81	103,72%
Lokaty (pozycja B bilansu)	44,32	48,55	109,55%
Kapitał własny	12,81	14,00	109,27%
Rezerwy techniczno – ubezpieczeniowe brutto	76,74	78,60	102,43%
Dział II			
Suma bilansowa	60,66	61,91	102,05%
Lokaty (pozycja B bilansu)	49,81	49,06	98,50%
Kapitał własny	18,24	20,13	110,33%
Rezerwy techniczno – ubezpieczeniowe brutto	2,94	2,73	92,81%

Źródło: Plany finansowe i sprawozdania finansowe i statystyczne zakładów ubezpieczeń

Zakłady ubezpieczeń działu I i działu II, w zakresie wyniku technicznego oraz wyniku finansowego netto osiągnęły wartości wyższe od planowanych.

Tabela 9. Realizacja planów finansowych zakładów ubezpieczeń w zakresie rachunków wyników po III kwartałach 2012 r.

Wyszczególnienie	Plan (w mld zł)	Wynik (w mld zł)	Realizacja planu
Dział I			
Składki przypisane brutto	24,03	27,19	113,14%
Odszkodowania i świadczenia wypłacone brutto	16,68	18,70	112,15%
Koszty akwizycji	3,43	3,46	100,90%
Koszty administracyjne	1,28	1,24	96,65%
Wynik techniczny	2,37	2,72	114,86%
Zysk (strata) netto	2,10	2,60	124,19%
Dział II			
Składki przypisane brutto	20,19	19,76	97,85%
Odszkodowania i świadczenia wypłacone brutto	10,95	10,55	96,34%
Koszty akwizycji	4,30	4,23	98,36%
Koszty administracyjne	1,49	1,44	96,30%
Wynik techniczny	0,31	0,72	231,94%
Zysk (strata) netto	2,67	2,92	109,41%

Źródło: Plany finansowe i sprawozdania finansowe i statystyczne zakładów ubezpieczeń

Spis tabel

Tabela 1. Zakłady ubezpieczeń działu I o największych udziałach w rynku (mierzonych wielkością składki przypisanej brutto) w III kwartałach 2011 r. i 2012 r.....	8
Tabela 2. Zakłady ubezpieczeń działu II o największych udziałach w rynku (mierzonych wielkością składki przypisanej brutto) w okresie III kwartałów 2011 r. i 2012 r.	10
Tabela 3. Zestawienie przychodów z działalności lokacyjnej zakładów ubezpieczeń (w mld zł).....	11
Tabela 4. Zestawienie kosztów związanych z działalnością lokacyjną zakładów ubezpieczeń (w mld zł)	15
Tabela 5. Zestawienie przychodów i kosztów z działalności lokacyjnej zakładów ubezpieczeń (w mld zł)	17
Tabela 6. Aktywa zakładów ubezpieczeń (w mld zł) po III kwartałach lat 2011-2012.....	20
Tabela 7. Pasywa zakładów ubezpieczeń (w mld zł) po III kwartałach lat 2011-2012.....	21
Tabela 8. Realizacja planów finansowych zakładów ubezpieczeń w zakresie pozycji bilansowych po III kwartałach 2012 r.	27
Tabela 9. Realizacja planów finansowych zakładów ubezpieczeń w zakresie rachunków wyników po III kwartałach 2012 r.	27

Spis wykresów

Wykres 1. Składka przypisana brutto w mld zł po III kwartałach lat 2007-2012.....	7
Wykres 2. Struktura składki przypisanej brutto z ubezpieczeń bezpośrednich działu I po III kwartałach lat 2007-2012	8
Wykres 3. Kształtowanie się wskaźnika zmiany składki przypisanej brutto w poszczególnych grupach działu II w okresie III kwartałów 2011 oraz 2012 r.....	9
Wykres 4. Struktura składki przypisanej brutto z ubezpieczeń bezpośrednich działu II po III kwartałach lat 2007-2012	10
Wykres 5. Odszkodowania i świadczenia wypłacone brutto w mld zł po III kwartałach lat 2007-2012	12
Wykres 6. Kształtowanie się wskaźnika szkodowości na udziale własnym w poszczególnych grupach działu II w okresie III kwartałów 2011 oraz 2012 r.....	13
Wykres 7. Koszty działalności ubezpieczeniowej w mld zł po III kwartałach lat 2007-2012.....	14
Wykres 8. Kształtowanie się poziomów kosztów akwizycji i administracji w okresie III kwartałów lat 2006-2012	14
Wykres 9. Wynik techniczny w mld zł po III kwartałach lat 2007-2012	16
Wykres 10. Wynik techniczny wg grup ubezpieczeń działu I (w mld zł).....	16
Wykres 11. Wynik techniczny wg grup ubezpieczeń działu II (w mld zł).....	17
Wykres 12. Wynik finansowy netto w mld zł po III kwartałach lat 2007-2012.....	18
Wykres 13. Kształtowanie się wybranych wskaźników rentowności w okresie III kwartałów lat 2007 – 2012.....	18
Wykres 14. Suma bilansowa w mld zł na koniec III kwartału lat 2007-2012	19
Wykres 15. Struktura lokat z pozycji B bilansu działu I na koniec III kwartału lat 2007-2012.....	20
Wykres 16. Struktura lokat z pozycji B bilansu działu II na koniec III kwartału lat 2007-2012	21
Wykres 17. Struktura rezerw techniczno – ubezpieczeniowych brutto działu I na koniec III kwartału lat 2007-2012	23
Wykres 18. Struktura rezerw techniczno – ubezpieczeniowych brutto działu I na koniec III kwartału lat 2007-2012	23
Wykres 19. Kształtowanie się wskaźnika pokrycia marginesu wypłacalności środkami własnymi na koniec III kwartału lat 2007-2012	25
Wykres 20. Kształtowanie się wskaźnika pokrycia kapitału gwarancyjnego środkami własnymi na koniec III kwartału lat 2007-2012	25
Wykres 21. Kształtowanie się wskaźnika pokrycia rezerw aktywami na koniec III kwartału lat 2007-2012.....	26



URZĄD KOMISJI NADZORU FINANSOWEGO
Plac Powstańców Warszawy 1
00-950 Warszawa

tel. (+48 22) 262-50-00
fax (+48 22) 262-51-11 (95)
e-mail: knf@knf.gov.pl

www.knf.gov.pl